

DOMOLJUB

Izda ja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 vin., za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 vin.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vin.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvo Domoljuba, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2. Naročila, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Štev. 8.

V Ljubljani, dne 25. februarja 1909.

Leto XXII.

O hišno-razrednem davku.

Sedanji hišni razredni davek je razdeljen v šestnajst razredov. Od hiše se plača po tem, koliko ima prostorov za stanovanje primernih. V 16. razredu so najmanjše hiše, ki imajo samo po eno sobo za stanovanje; davka jim je naloženega po 3 K na leto. V 15. razredu so hiše z dvema, za stanovanje primernima sobama; plačujejo po 3 K 40 v. na leto hišnega razrednega davka.

Proti hišno-razrednemu davku se že od nekdaj upirajo vsi ljudski poslanci. Po pravici pravijo, da tisti, komur hiša kaj nese, že tako plačuje najemniški davek. Kdor jo pa rabi za svojo potrebo, naj bi od tega ne plačeval nobenega davka. Za zdravje je dolžna tudi država skrbeti. Čim slabše je stanovanje, čim več ljudi prebiva v enem prostoru, tem bolj je nezdravo. Zdravniki pravijo, da vsak človek povprek potrebuje po 14 kubičnih metrov zraka. Potemtakem bi se moralo na vso moč podpirati, da dobé ljudje dovolj prostorov za stanovanje. Kjer jih je mnogo na kupu, se rade izcimijo razne kužne bolezni. Vročnica, zlasti pa jetika, imata velikkrat svoj vzrok samo v premalo zračnem, preozkem stanovanju. Pošteno, pravno življenje tudi hira, kjer jih je preveč v eni luknji. Otroci se pohujšujejo; dobra vzgoja je tam skoraj nemogoča.

Vlada se je naposled nekoliko vdala. Državni poslanci imamo v rokah predlogo, po kateri se hišni razredni davek nekoliko izpremeni in polajša. Hiše, ki imajo namreč po eno ali po dve sobi za stanovanje, ki so torej v 15. ali 16. razredu, bi potem, ko bi ta predloga postala zakon, ne plačale nobenega hišnega davka več. Državni zbor bo gotovo, ko pride do rednega dela, potrdil to postavbo. Naši ljubeznivi nasprotniki tako radi vpijejo, da po-

slanci nakladajo samo nove davke in sicer v prvi vrsti seveda na kmeta. To pesem pojejo zlasti glede na starostno zavarovanje. Resnica pa je, da nihče niti izmed nasprotnikov kmečkega stanu, ne pri vladi, ne med strankami, niti misliti ne more, da bi se kmečki državni davki zvišali. Zemljiški davek redno pada in kmečki posanci bodo toliko časa pritiskali, dokler ga ne spravijo proč. O hišno-razrednem davku pa izpričuje ravno navedena vladna predloga, da se tudi maje in da se bo ravno revnejšemu kmečkemu ljudstvu v prid znatno izpremenil.

Za dežele, kjer prebiva naše ljudstvo, bi se davčno breme zelo izdatno polajšalo. To nam kažejo nastopne številke:

1. Na Kranjskem je bilo leta 1907. 78.758 hiš, podvrženih hišnemu razrednemu davku; v 16. razredu jih je bilo 36.022; v 15. pa 30.583. Predpisanega davka na ta dva razreda je potemtakem na leto okroglo 212.000 K. Ta davek, ki zadene domala samo kmeta, bi odpadel in seveda bi odpadle tudi doklade nanj.

2. V Trstu je v 16. razredu 1287, v 15. pa 1421 hiš. Davka bi odpadlo okrog 9.000 kron; jasno je, da so te male hišice izključno iz slovenske okolice.

3. V Istri je 31.599 hiš v 16., 10.058 pa v 15. razredu. Davek bi se znižal za okroglo 128.800 K; ker prebivajo Lahi večinoma po mestih, bi se gotovo za najmanj 100.000 K razbremenilo slovensko in hrvaško ljudstvo.

4. Na Goriškem jih je med 29.738 hišami 12.363 v 16., 9.272 v 15. razredu. Davka bi odpadlo okrog 67.300 K, od tega najmanj 45.000 K Slovincem.

5. Na Štajerskem šteje 16. razred 74.873 in petnajsti 60.323 hiš. Davek bi se zmanjšal za 419.700 K; ker ima zlasti vinorodni slovenski del mnogo več majhnih hišic in ker so hiše v mestih in trgih po

večini v nemških rokah, smemo šteti najmanj 300.000 K na slovensko ljudstvo.

6. Na Koroškem je med 42.645 hišami v 16. razredu 11.132, v 15. pa 16.250. Davek bi se znižal za dobrih 138.600 K; tretjina, ki pride na Slovence, znaša 46.300 K.

Potemtakem bi se po novem zakonu naše ljudstvo pri hišno-razrednem davku razbremenilo za okroglo 712.300 K na leto. Če prištejemo še doklade, se ta svota še najmanj podvoji.

Vladni načrt ima vrh tega še eno znamenito določbo. Na željo občinskega odbora se bodo vsakih 15 let hiše iznova pregledale. Danes se vsled tega, ker se ne vpoštevajo razne izpremembe in prizidave, godé velike krivice. Marsikje se prostori, ki so se izprva šteli za stanovanja, rabijo samo še za shrambe, ali so popolnoma izginili; vzkjub temu se pa še plačuje davek od njih.

Dr. Krek.

Političen pregled.

SLOVANSKA JEDNOTA.

Baron Binert je s svojim predpusnim ministrstvom izzval zlasti Čeha in Jugoslovane, a tudi vse druge, katerim je kaj na tem, da državni zbor mirno in uspešno deluje. Njegovo ministrstvo je namreč Slovanom in zlasti nam Slovincem škodljivo in nevarno, ker imajo v njem premoč nemški ministri, ki vedno potegnejo skupaj, če je treba udariti na Slovence, in ker je zlasti velevažno naučno in pravosodno ministrstvo v rokah naših dveh najbolj zaigranih narodnih nasprotnikov. Tu je bilo treba močnega odpora, krepke roke, da bi to vlado razbila. Zlasti prizadevanju načelnika »Slovenskega kluba«, dr. Šusteršiča, se je zahvaliti, da se je ta močna roka dvignila in stisnila v trdo pest. Ustava-

rila se je »Slovanska jednota«, ki obstoji iz 125 poslancev. V njej je 28 čeških agrarcev, 20 mladočehov, 20 članov »Saveza južnih Slavena«, 17 poslancev moravske katoliško-narodne stranke, 17 članov »Slovenskega kluba«, 12 čeških radikalcev, 5 starorusinov, 4 poslanci moravske ljudske stranke in 2 realista. — Nemci in Binert se že boje tega trdnega slovanskega obroča. Nemci so začeli vpiti po listih, da proti parlamentu slovanska nevarnost, ter se tolažiti z mislijo, da ta zveza avstrijskih Slovanov razpade. Ker vedo, da bi Jednota močno ovrla nemško nadvlado v držav. zboru, ki se vzdržuje ravno zaradi slovanske needinosti, so začeli pozivati razne nemške stranke, naj se še ožje združijo in sklenejo. Binert je pa ubral drugo pot. Ker je »Slovanska jednota« naperjena ravno proti njegovi vladi, jo je treba ali razdreti ali pregovoriti, naj miruje. Razdreti jo je skušal z veliko sodno preiskavo zoper češke radikale, ki so tudi v Jednoti, in ki jih državni pravdnik dolži veleizdaje. V Pragi so pri radikalnih poslancih sedaj na dnevnem redu hišne preiskave, ki naj bi dognale, da je češka radikalna stranka škodljiva državi. Dasi so češki radikali s svojo otročjo, Srbom prijazno politiko res napravili veliko neumnost, je vsa ta preiskava vendarle najbrže Binertu samo sredstvo, da užene radikale, ki mu delajo največ preglavic. Zato se mu na ta način skoro gotovo ne bo posrečilo razbiti »Slovansko jednoto«. Zato bi rad pregovoril združene slovanske poslance, da bo najboljši, če so pri miru; kakor mati dopoveduje otroku, če neče spati, da ga vzame strah, tako je Binert začel strašiti z vojsko. Dne 17. svečana se je vršil ministrski svet, v katerem je vojni minister zahteval 270 milijonov kron. Dasi vse evropske vlade razen srbske zagotavljajo svoje miroljubne namene, pride naenkrat Binert s strahom vojske. Za sedaj se zdi, da je ta strah znotraj prazen, zunaj da ga pa nič ni — in zato ne bodo združeni Slovani Binertu na ljubo umaknili svojih upravičenih zahtev.

Še na drugi način bi vlada rada razdrla »Slovansko jednoto«. Sedaj, ko je baron Binert v velikih škripcih, bi morda bil pripravljen dati Jugoslovanom ministra rojaka, samo da jih potegne iz »Slovanske jednote«. Toda naši poslanci to ponudbo, ki se jim je že nekoliko namignila, s hvalenostjo jemljejo na znanje, a jo odločno odklanjajo. Kakor smo že pisali, stoji »Slovenski klub« na stališču, da so ministri-rojaki državni upravi le škodljivi, ker ovirajo ostale ministre, svojemu narodu pa le malo koristijo, ker nimajo skoro nikakega vpliva. Jugoslovani hočejo pravice, ne ministrskih frakov!

DRŽAVNI ZBOR SE SKLIČE.

Mislilo se je, da bo poizkušal vladati nekaj časa Binert brez državnega zbora. A cesar mu je ukazal, naj na vsak način omogoči delovanje državnega zbora in napravi mir, ker je zunanji položaj zamotan. Binert bo torej sklical državni zbor na slepo srečo. Skušal se je dogovarjati s Čehi in Nemci in poravnati spor v češkem deželnem zboru, ki je kriv homatij v državni

zbornici. Toda dosegel ni ničesar. Nemci trdovratno zahtevajo, da se razdeli češka kraljevina na dva upravna dela — češki in nemški — cesar pa Čehi brez velike narodne škode ne morejo dovoliti.

OGRSKA.

Razburjenje zaradi samostojne ogrske banke se je nekoliko poglelo. Madžari so videli, da ne morejo z glavo skozi zid in so sedaj izdelali nov načrt, ki baže ne nasprotuje skupnosti avstro-ogrskemu monarhiji. Odločilo se ni o tem vprašanju še nič, temveč se bodo glede na banko pričela koncem februarja pogajanja z avstrijsko vlado, ki pa bodo silno težavna in najbrž tudi ne bodo pravega uspeha imela, ker je sedanji avstrijski finančni minister Bilinski odločno za skupno banko in je to že javno povdaril.

DELEGACIJE

se bodo, kakor poročajo, kmalu sklicale. Srbi se nečejo pomiriti, še vedno ne morejo pozabiti na »svoje brate« v Bosni, in če bi ne pokazali kaj več spokornega duha, ne bo drugače, kot da odloči balkansko vprašanje sablja. Zato je vsa Evropa radovedna, kako stališče zavzema glede balkanskega vprašanja avstrijska vlada. Zunanjemu ministru Erentalu ne kaže torej drugega, kot sklicati delegacije, pri katerih bo pojasnil, kaj namerja Avstrija storiti z ozirom na srbsko oboroževanje.

VOJSKA STRAŠI.

Odkar prihajajo iz Belgrada vesti o oboroževanju armade, straši po časopisih neprestano strah vojske. Nekateri že z gotovostjo trdijo, da bo morala kri zaznamenovati avstrijsko-srbsko mejo, drugi pa še vedno upajo, da se bo dal spor mirno rešiti. Tako se je pretekli teden raznesla vest, da v kratkem napove Avstrija Srbiji vojsko, ker se ta ne neha oboroževati. Toda ta vest je neresnična. Avstrija neče prevzeti odgovornosti, ki jo bo nosil tisti, kdor začne z vojsko, in neče Srbiji še pomagati v prepad, kamor že sama silí. Le če Srbija sama vojsko izzove, bo naša armada storila svojo dolžnost. Za sedaj bo Avstrija še počakala, da vidi, ali bodo Srbi pomirile resne besede ostalih velesil. Vse države namreč Srbijo svare, naj ne prisili Avstrije, da seže po orožju, ker je ne bo nihče podpiral, kako bi se pa vojska med Srbijo in Avstrijo končala, ve vsak otrok. Celo Italija, ki je sedaj še naša »zaveznica«, a se kljub temu boji, da bi se Avstrija na Balkanu preveč ne okrepila, trdi, da se v vojsko ne bo vmešavala, ker ne gre, da bi se zaradi nespameti srbskih politikov vnela svetovna vojska. Ako ti opomini velesil ne bodo nič pomagali, bo Avstrija pozvala Srbijo, naj se neha oboroževati. Ne bo se pa zadovoljila samo z izjavo, da Srbija zasleduje mirovne namene, marveč bo zahtevala, da se takoj razoroži in vrh tega bo Srbija morala dati zagotovilo (najbrž v denarju), da tudi v bodoče ne bo motila miru. Ako Srbija temu ugodí, se bo Avstrija zadovoljila. Položaj je resen, kajti dasi je vojno razpoloženje v Srbiji nekoliko ponehalo, je veliko

politiško razsodnih mož napolnjeno do Avstrije s slepim sovraštvom, mnogo pa jih je šlo med bande ter zapustilo svojo obit. Položaj je vsled tega zdaj zapleten, ker utegnejo izbruhniti v Srbijo notranji nemiri, ki so nevarni za kralja samega.

AVSTRIJA IN TURČIJA.

Turki nam kažejo sedaj nekoliko prijaznejši obraz. Prejšnji veliki vezir Kjamil paša, ki je zavladoval pogodbo zaradi Bosne in je na skrivaj podpihoval tudi Srbijo proti Avstriji, je padel in na njegovo mesto je stopil Hilmi paša. O njem trdijo, da je miroljuben in da bo pospeševal ugodno rešitev pogodbe. Tudi druge velesile priganjajo Turčijo, naj sklene mir z Avstrijo. Celo zvití Anglež, ki ni bil Avstriji nikoli posebno naklonjen, sedaj pritiska na turško vlado, naj že enkrat podpiše pogodbo. Kajti ko bodo računi med Turčijo in Avstrijo v redu, se bodo tudi druge sporne točke v balkanskem vprašanju hitreje rešile. Zlasti bo tudi Srbija prišla do spoznanja, da nima vzroka razburjati se zaradi Bosne, ko je še Turčija zadovoljna s priklopitvijo.

BOLGARIJA.

Evropske velevlasti so izjavile, da bodo priznale Bolgarijo za carevino, če se prej poravnava s Turčijo. Vsled tega bodo pogajanja lažja, ker se bo Bolgarija raišvala. Vojne nevarnosti sedaj ni več. Rusija bo tudi najbrže umaknila svoj predlog, naj se poravnava izvrši na ta način, da Rusija odpusti Turčiji vojni dolg, ker so radi tega pogajanja bila le še težavnejša in bolj zapletena. — Bolgarski car Ferdinand je odpotoval v Rusijo, da jo pregovori, naj ne posreduje med Bolgarijo in Turčijo.

LISTEK.

Zadnji dnevi Jeruzalema.

(LUCIJ FLAV.)

Zgodovinski roman. — Splasil J. Spillmann D. J.

(Dalje.)

PETO POGLAVJE.

Na materinem domu.

Lucina, vdova uglednega senatorja, in niena hčerka Lucila, bivata z nekaterimi sužnji v mali hišici ob veliki Apjijski cesti. Lično poslopje stoji sredi krasnega vrta, obdano krog in krog od lepih nasadov sosednjih vil in palač. Bogato brestovje, ki je poleti popolnoma zakrivalo hišo, je zdaj v zimskem mrazu oropano svojega bujnega zelenja. Samo vitkih plinj s košatimi kronami, bohotnih cipres in zelenega bršljana, ki se vzpenja po marmornih stebrih in belem zidovju, se niso dotaknili hladni zimski vetrovi. Vsa raznolika okolica se koplje v slabotnih žarkih decemberskega solnca.

Šele pozno popoldne stopi Lucij po dovršenih opravkih pred vrata domačega vrta s svojega iskrega konja. Vrtar Kar-

pofor ga pozdravi s tako prijaznim smehljajem, kakršnega še ni opazil na nobenem sužniku. Še preden dospe do hišnega praga, ga že pozdravi sestra in mu pade v naročje.

»Glej, Lucila, kako si zrasla, kar se nisva videla! In kako ljubko so se pordečila tačas tvoja nežna lica!« vzklikne tribun in poljubi svojo sestro na čelo.

»Pusti to, Lucij! Veselim se tvoje nepričakovane vrnitve in to mi žene kri v glavo! Tudi ti si postal v tem kratkem letu krepak mož, vrhutega tudi tribun, kakor sklepam iz tvoje krasne oprave! Zares, nisem se nadejala takega junaka! Zdaj pa je brž domov, da pozdravi mater!«

Kako se vzradosti skrbna mati, ko zagleda pred hišnimi vrati svojega iskreno ljubljenega sina! V svoji ginjenosti ne najde primerne besede, s katero bi dovolj izrazila srečo, ko more zopet objeti svojega edinca, svoj zaklad in svoj ponos. Njeno roso oko govori besede hvaležnega srca. Nato ga pelje v hišo, kjer mu sname z glave srebrni šlem in ga pogladi po njegovih krasnih kodrih, rekoč: »Solnce vroče Sirije ti je osmodilo čelo, a oči so ostale neizpremenjene! Hvala Bogu, da si se vrnil nepokvarjen v materino hišo! Le odloži meč in plašč in dovoli, da ti snamem bojno opravo! Kako krasna je! Danes te prvič vidim v njej!«

»Da, mamica, podarila mi jo je blaga kraljica Berenika! Koliko bi ti lahko povedal o ljubeznivosti te plemenite gospe! Sploh mi v tem letu ni manjkalo izredno zanimivih doživetij!«

»Vse nam poveš, kadar boš utegnil!« odgovori mati. »Zdaj se urno preobleci! V svoji sobi najdeš novo tuniko — lepo vezenje ob robu je napravila Lucila! Berenika — ime se mi zdi znano — ali ni ena izmed onih naprednih žena, ki jim je zakon navadna igrača? Čula sem, da je že mnogo uglednih mož vodila za nos! Boli me, dragi Lucij, da sprejemaš darila od tako lahkomiselne ženske!«

»O, mati, ti sodiš prestrogo! Berenika je žena, polna visokih in plemenitih misli! Res se je ločila od svojega prvega moža, nekega azijatskega neomikanca, toda ta je že zdavnaj umrl; v tem slučaju ima najstrožja rimska matrona prosto roko!«

»In to azijatsko kneginjo mi končno pripelješ na dom kot nevesto?« vpraša mati s prisiljenim smehljajem.

»Tega se ti pač ni treba bati!« odgovori Lucij. »Berenika bi se lepo zahvalila za naše skromno domovje! Toda preden se preoblečem, mi dovoli, da poizvem, kako se godi zdaj mojemu mlademu spremljevalcu! Saj je že dospel semkaj?«

»Dà! In kako ljubezniv mladenič je ta Pavlin! Tudi brez tvojega pismenega priporočila, da ti je rešil na morju življenje, bi ga bili srčno radi sprejeli pod svojo streho. Takoj sem poklicala izkušenega zdravnika Galena, ki upa, da bodo sveže moči mladeničeve ugodno podpirale njegovo zdravniško umetnost. Zdaj pa se mudi pri bolniku nekdo, ki mu prinese močnejšega zdravila, kakor ga zna pripraviti Galen.«

Tu se narahlo odpro vrata in v vežo stopi starček častitljive postave, s srebrnimi kodri na sencih. Pod košatimi obr-

vimi mu žari dvoje svetlih oči, polnih čudovite miline in ponižnosti. Globoko vdrti in zgrbančena lica govorijo o mnogih prestanih nadlogah in duševnih bolestitih. Močna brada mu obkrožuje vele ustnice in pokriva od starosti usehle prsi.

»Mir Gospodov z vami!« pozdravi starček z drhtečim glasom.

»In s tvojim duhom!« odgovori Lucina in se mu spoštljivo prikloni.

Kaj je to? Ta pozdrav je čul Lucij od Evzebija in prav tako sta nekoč odzdravljali Roda in Pavlina. Takoj se spomni, da je opazil nekaj posebnega, ko je stopil v vežo materine hiše. Izginil je namreč bronasti kip boginje Diane, ki je stal ob vhodu v vežo. Sta li mati in sestra sprejeli vero, zoper katero se je boril dosedaj z vso močjo svoje mlade duše?

Starček stopi k Luciju in mu reče s prijaznim glasom: »Tudi s teboj mir, hrabri tribun!« Nato upre vanj svoje jasne oči in še pristavi: »V tebi se še bori luč s temo! Prosim te, hočemo Gospoda luči, da zmaga tvoj dobri angel. Naj se ozre Gospod tudi vate z milostnim očesom, kakor se je ozrl nekoč name!« Starček hoče takoj oditi, kajti dve svetli solzi sta se mu utrnili v obeh.

Lucila poljubi spoštljivo starčku roko in ga spremi z materjo do vrta. »Nocoj prinesem ranjencu dušno zdravilo, pripravita vse potrebno! Mladenič je nečak mojega sobrata Pavla, ki je že več mesecev uklenjen v verige Kristusove. Takoj mu moram sporočiti v ječo, da je dospel semkaj sin njegove sestre, da se ga tudi on spomni v svojih molitvah. Kajti molitev Pavlova, ki dviga svoje zvezane roke proti nebu, je več vredna kakor moje slabe prošnje.«

»O Peter,« vzklikne Lucina, »pastir čede Kristusove, čigava molitev more biti boljša kakor tvoja? Prosim te, moli še za mojega sina, da ga Gospod kmalu pripelje v svojo Cerkev!«

»Gospod vidi tvoje solze in molitve! Njegovo božje Srce še ni nikdar prezrlo gorečih prošnja skrbne matere! Spomni se mladeniča v Najmu; dal ga je njegovi materi,« stoji pisano! Priporoči se še Gospodovi Materi in boš gotovo uslišana!«

Nato blagoslovi Peter mater in hčer z znamenjem svetega križa in se vrne bosonog, s priprosto palico v roki, v hišo senatorja Pudencija. Nihče izmed množice, ki se peha po veliki Apijski cesti, ne slutiti, da je ta slabotni, skromno oblečeni starček prvi izmed onih duhovnih vladarjev, ki bodo v teku stoletij kot namestniki Kristusovi dajali postave rimskemu mestu in vsem narodom širnega sveta.

Lucij se nocoj skrbno ogiba vsakega vprašanja, ki bi nanese pogovor na verske stvari. Tudi ko opisuje svoje doživljanje v Jeruzalemu, le kratko omeni Tamara in svoje bivanje v Pavlinini hiši. Zato se mati kmalu poslovi od utrujenega sina in gre pripravljat, kar ji je Peter naročil za svoj nočni obisk.

Okoli polnoči ga sprejmeta mati in hči v slovesno razsvetljenem predvoru in ga peljeta v bolnikovo sobo, kjer stoji miza, pregrnjena s čistimi prtji, na kateri gorita dve zlati svetilnici. Starček seže pod svo-

jo togo in položi na mizo z velikim spoštovanjem dragoceno puščico. Nato se zgrudi na kolena in moli z vsemi, ki so navzoči, božjega Zveličarja, skritega pod podobno kruha. Ko pokaže z gorečimi besedami svojo vero v pričujočnost Kristusovo in obudi upanje in ljubezen, vzame iz puščice Najsvetejšo, stopi z njim k bolnikovi postelji, rekoč: »Telo Kristusovo!« »Amen,« odgovori Pavlin in prejme z ganljivo pobožnostjo skrivnostno in čudovito dušno zdravilo. Tudi materi Lucini in njeni hčeri, ki sta se pripravljali celo noč na to sveto opravilo, podeli Peter sveto obhajilo. Kristjani so namreč v težkih dneh svojega krvavega preganjanja zauživali Kruh močnih tudi izven bogoslužnega opravila, ako se jim je ponudila ugodna prilika.

Dolgo moli Peter v bolnikovi sobi; šele ko zažari nad rimskim mestom jutranja zarja, zapusti vdovino hišo.

Kako se začudi drugo jutro Lucij, ko pride iz svoje spalnice in zagleda Pavlina docela ozdravelega poleg svoje matere in sestre! Mladenič mu zatrjuje, da je to učinek čudeznega zdravila; tribun pa smatra naglo ozdravljenje le za uspeh tajne čarovnije.

Ko odide Pavlin, reče Lucij svoji sestri: »Glej, Lucila, nekaj posebno lepega sem ti prinesel iz Jeruzalema!« in ji pokaže dragoceni vratni nakit Tamarin.

»O, kako krasni rubini! In ta prelepa zapon! Mati, pogledaj, kako se vse blišči in sveti!« se čudi deklica.

»Zares, tako nenavadno velikih rubinov še nisem videla!« vzklikne Lucina. »Celo cesarica bi hlastno segla po njih! Kako si vendar mogel kupiti to dragotino? Upam, da ni kak krivičen plen, oškropljen s krvjo in solzami!«

»Ne boj se mati!« odgovori tribun. »Kaj takega bi si ne upal ponuditi svoji sestrici! Tudi nisem kupil teh draguljev! Pravzaprav niso moja lastnina, ampak darilo neke judovske deklice, katero je poslala samo tebi, Lucila!«

Mati in hči strmita začudeno v Lucija.

»Vidiš spaka, že zopet mislita na ženitev! Za vas ženske je ženitev prvo in zadnje! Sicer bi se bilo res lahko kaj zgodilo, a zdaj ne maram več na to misliti! Tamara, ki je Lucili na las podobna, samo da ima črne oči, je prestopila, žalibog, k stranki kristjanov, katerih Judje in Rimljani ne morejo videti. Nocoj vama morda kaj več povem o tej deklici. Zdaj pa moram takoj v mesto, da napravim najnujnejše obiske! Zvečer sem zopet doma! Na svidenje!«

Toda materi ni všeč, da se gre njen sin klanjat rimskim mogotcem. Posebno pa ga prosi, naj opusti svoj obisk pri Tigelinu in nekaterih drugih dostojanstvenikih. »Zelo ti bode pozneje žal, da si šel v tako družbo!« — Toda Tigelin je načelnik cesarjeve telesne straže in ljubljene Nero-nov! Zato obljublja Lucij materi samo splošno, da se najbrž ne zglaš pri njem, in odide v mesto.

(Dalje prihodnjič.)

Zadnja kmečka vojska.

Še bolj zanimiva, kakor povest „Pasjeglavci“ je najboljša zgodovinska povest slavnega hrvaškega pisatelja Avgusta Senca „Zadnja kmečka vojska“ iz leta 1573*, katera se dobi, kakor smo že lan naznanili, tudi v slovenskem jeziku. V posebnem članku smo zadnjič povedali, zakaj bomo oddajali do konca meseca marca to povest po isti ceni, kakor „Pasjeglavce“. Za eno krono torej se dobi povest „Zadnja kmečka vojska“ zato, ker so nam „Pasjeglavci“ pošli in podajamo torej to povest po isti ceni, četudi je še obširnejša in zanimivejša od „Pasjeglavcev“. Nam je le na tem, da odvrnemo slovensko ljudstvo od abotnih umazanij, katere širi slaba kolportarža s tem, da mu damo na razpolago dobro berilo po nizki ceni. Opomnimo pa, da zgodovinske povesti „Zadnja kmečka vojska“ ne bomo poslali nikomur na ogled, dobili jo bo le oni, ki jo bo naročili.

Zakaj pa e ta povest še lepša in za nas bolj zanimiva, kakor „Pasjeglavci“?

Povest „Pasjeglavci“ nam pripoveduje, kako se je kmečki stan na Češkem bojeval za svoje pravice, povest „Zadnja kmečka vojska“ pa tvori velik del zgodovine našega slovenskega kmeta; ta povest nam prita, da so naši pradedje pretrpeli še mnogo več krivic in gorja od svojih tlačiteljev, kakor kmetje na Češkem, da so preživeli kri v neprestanih krvavih bojih, da je mnogo najboljših kmetov in ož pretrpelo za svete pravice kmečkega stanu najgrozovitejšo mučeniško smrt, predno je zasijala kmečkemu stanu na slovenski in hrvaški zemlji jasna zvezda enakopravnosti in prostosti.

Danes navajamo kratek odstavek iz srede te povesti. Da bi bil ta odstavek bolj uveljavljen, nam v sled pomanjkanja prostora pač ni mogoče v „Domojbu“ opisovati krvavih bojov, bi so se g. d. lili pred tem dogodkom in vnebovpičja krivice in nečloveških grozovitosti, katere je prizadeval kmetom kruti grščak Tahi, eden najzlobnejših inogov, kolikor jih je kda nosila zemlja. Omenjamo pa, da sta bila med grščaki in plemiči tuji dva postojnaka, ki sta človekoljubno postopala z podložnimi kmeti in sta se vedno in povsod potegovala za pravice kmetov: bila sta to slavni junak Nikolaj Zrinski in plemeniti hrvaški pođnan Ambrož Gregorijaneč, katerega vidimo v današnjem odstavku samo še na smrtni postelji, žai da njegov sin ne sledi očetovim stopinjam.

Pa poslušajmo nekoliko, kako piše naša povest:

XXXVIII.

K vratarju mokriškega gradu je prišel tisto popoldne star frančiškanski menih in vprašal, je-li doma gospod Stepko Gregorijaneč. Vrtar mu je potrdil. S počasnimi koraki je stopal srebrnoglavi starček v zgornje nadstropje, nalahko potrkal na vrata in vstopil, kakor da mu je to davno že vse znano. V sobi je sedel gospodar, premetajoč z nemirno roko pisma.

»Hvaljen Jezus!« ga pozdravi frančiškan.

»Na veke!« odzdravi Stepko. »Kaj želiš, sveti oče?«

»Prinašam ti pozdrav, gospod Gregorijaneč.«

»Od koga?«

»Od dveh mrtvecev,« reče sivolasi starček. »Ti me ne poznaš, kaj ne? Jaz sem brat Bonaventura iz samostana svetega Frančiška v Zagrebu. Prej sem se imenoval Ivan Babič.«

»Župnik brdovski?« vpraša Stepko začuden.

»Da, pogodil si. Bil sem župnik brdovski. Sedaj se pa imenujem brat Bonaventura in ti prinašam pozdrav dveh mrtvih, od tvojega očeta Ambroža in od Matije Gubca, kmečkega kralja.«

»Ne razumem te,« odvrne Stepko in povesi oči.

»Razumel me boš, poslušaj! Tvoj oče je bil na smrtni postelji. Starec je poklical mene, da ga tolažim v zadnjih urah njegovega življenja. Jaz sem klečal ob postelji

in molil. Tedaj se dvigne starec in reče: »Stari moj prijatelj, služabnik božji! Prosim te, pazi na mojega starejšega sina Stepka. Vroče krvi je, prevroče. Tvoje oko naj ga spremlja, ker tebe je navdahnili sveti Duh. Zato ga tebi izročim v varstvo, in če pregreši, pojdi k njemu in mu zakliči: »Stoj! Zabredel si v greh. Izpreobrne se!« Vzemij njegovo srce in ga povzdigni k Bogu. Povej mu tudi to, naj se zaveda, da je plemič, a naj ne pozabi, da je v ljudstvu naša moč, brez ljudstva smo velikaši ničla, oblaki v zraku, ki jih veter goni semtertja. A mi smo krivični. Davimo, tlačimo kmeta. Oh,« nadaljuje starček s proškimi glasom, »prišel bo nesrečni dan, vso domovino bo poplavlila kri. Kosa ne bo kosila trave, ampak glave, kmečki cepec bo mrtvaški bāt. Reci mojemu sinu, naj ne omadežuje duše, naj nosi srce takšno, kakoršno sem nosil jaz.« Tako je govoril tvoj oče, a jaz sem mu prisegel, da bom storil, kar mi je naročil. Evo, danes prihajam k tebi, vpijoči glas iz očetovega groba, prišel sem, ker si padel v največji greh, da ti zakličem: Stoj! Zabredel si v greh! Izpreobrne se!«

»Jaz, da sem pal v največji greh!« prebledi Stepko.

»Da,« nadaljuje starec. »Poslušaj strahovito dogodbo. Teden dni od tega klečal sem v svoji sobi in molil. Tedaj pride od sodišča poslanec in mi reče, da me kliče človek, naj ga pripravim na smrt. Šel sem za njim, noseč Najsvetejše. Prideva v ječo. Tu je sedel človek, vkovan na rokah in nogah. Komaj vstopim, poklekne jetnik pred me in izpregovori: »Jutri, oče, bom umrl in Bog je pravičen, upam, da pridem k njemu. Tebe sem hotel imeti pri sebi v zadnjem grenkem trenutku, ker leži moje srce pred teboj kakor odprta knjiga. Čitaj in sodi, ali sem kriv. A to srce, ki mi s svojim bitjem šteje zadnje trenutke, mi šepče: Grešnik si, vsi ljudje so grešniki, a po nedolžnem izgubiš glavo, ker si iskal pravico, a krivica te bo ubila. Bog mi je dal mehko srce, da občutim vsako solzo, vsak vzdihljaj ljudstva, iz katerega sem izšel. Ljubil sem svoje ljudstvo, a to je moja smrt. Ko se je čaša napolnila, smo dvignili pesti nad lažnjivo gosposko pravico. Propadli smo. Ubilo nas je zaupanje, pogubilo nas je izdajstvo lastnih ljudi. Pre-rano smo se vzdignili. Toda naj imajo mo-jo glavo, naj me mučijo. Da, lažnjiva bajka bo pripovedovala svetu, da sem bil hudobnež; ko pa prode solnce pravice, bo rekla vsaka poštena duša: Poštenjak je bil, slava njegovemu spominu! Toda pusti-va svet! Oče, pripravi mi pot do nebes, očisti mi dušo. Izpovem se ti vseh grehov. Sovražil sem gospodo, a tudi gospo-da so moji bratje. Sovražil sem pred vsem enega, Stepka Gregorijanca. On je prvi razvnel kmeta, on ga je podkupoval, on ga je hrabil, on mu je stisnil v roko nož, on je prisegel kmetu, on ga je prevaril, izdal, krivoprisežnik je, zaradi njega teče kmečka kri, zaradi njega izgubim glavo brez sodbe. Brez sodbe, oče! Ako stopim namreč pred sodišče, bi povedal gospodi resnico, naštel bi celo število njihovih grehov. Tega se boje, zato me ubijajo tiho, da ne pride njihova sramota v roke bodo-čih časov. No, ko bo razpršil veter moj

prah na vse strani sveta, pojdi k Stepku Gregorijancu in mu reci, da mu iz srca odpuščam, odpuščam, da nas je zapustil, prevaril — — Svojih grehov se mi je izpovedal jetnik s skesanim srcem, in jaz sem ga pokrepčal z nebeško hrano in mo-lil z njim celo noč. Prišla je nedelja. V ječo je stopila straža in ječar je zaklical: »Poj-dimo!« Še enkrat je pokleknil jetnik, še enkrat sem položil nanj svoje roke. V sredi med četo oboroženih vojakov smo stopili iz hiše. Na trgu pred cerkvijo svetega Marka se je gnetla množica, glava pri gla-vi. Z nama je stopal vklenjen kmet Pasa-nec, za nama pa rabelj v rdeči obleki. Po-nosno je dvigal moj jetnik glavo; ljudstvo se je stiskalo in šepetalo: »Glejte, to je Gu-bec, to je kmečki kralj!« Sredi trga je stal oder, sredi odra ogenj in kolo. Pred narod je stopil sodnik, dvignil žezlo in zaklical: »Poslušaj, narod! Tu stoji Matija Gubec, stubiški kmet, razbojnik, hudobnež, poži-gavec, čigar hudobna roka se je dvignila nad božje in človeške postave, nad kralja in posvetno gosposko. To je pa Andrej Pa-sanec, tovariš hudobneža Gubca in sam hudobnež. Pasanec bo polomljen na kolesu, Matija Gubec pa, čigar hlapčevska duša se je drznila igrati se kralja, naj prejme kraljevsko čast, naj bo ovenčan z razbe-ljeno krono na razbeljenem stolu in bodi razsekan na četvero.« — Gubec je preble-del in zatrepetal, stisnil zobe in pogledal po ljudstvu. Ljudstvo je zadrželo; a sod-nik je zaklical: »Rabelj! Tvoja sta, prični!« Pasanec je poljubil Gubca, pokleknil pred mene, a komaj sem ga blagoslovil, že ga zgrabijo rablji in ga ovijejo hipoma okoli kolesa, iz katerega so štrleli ostrí žebji. Rabelj zamahne visoko kij in razbije kmetu vsako kost na rokah in na nogah na dvoje. Pri vsakem udarcu je pretresel ozračje grozen vzklík, ki se je izvil iz višnjevih ustnic kmetovih. Sneli so ga s kolesa, in ko so padle na tla polomljene kosti ubogega kmeta, je popadel rabelj Pasanca za lase, zamahnil z mečem in pokazal ljudstvu kr-avo glavo. — »Oče, sedaj je vrsta na me-ni,« je zašepetal Gubec, ko je padlo krvavo truplo tovariševo na zemljo. Pokleknil je na tla, se prekrizal in rekel glasno: »Bog! Ohrabri me, pokrepčaj me! Ne dopusti, da s telesom umre tudi duh. Za pravico in svobodo sem se dvignil, za njo umrem. Odpuščam vsem — i Tahu i Gregorijancu. Blagoslovi me, oče!« — Položil sem roko na njegovo glavo, a bilo mi je, kakor da se hoče odpreti zemlja. »Sinko, pojdi v mi-ru, grehi so ti odpuščeni,« sem mu rekel. Potem ga je pograbil rabelj ga pritisnil na stol iz razbeljenega železa in ga pričel šči-pati z razbeljenimi kleščami po rokah, po nogah in po razgaljenih prsih. Vsakokrat je zazijala krvava rana, telo je mučeniško zadrželo, na čelu se mu je nabral gost znoj, a iz prsi se mu je izvil zamolkel vz-klík. Naposled je vzel rabelj s kleščami iz ognja razbeljeno železno krono in jo spu-stil na Gubčevo glavo. Koža mu je počila, kri mu je zabrizgnila, bele ustnice so mu zadržtele, smrtna bledica mu je pokrila obraz; še enkrat me je pogledal kakor ranjena zver in zašepetal: »Z Bogom, oče!« nato so se mu pa pričele oči vrteti in vr-teti. — — Pobegnil sem. V meni je vzki-pela kri. Na čelo mi je stopil znoj, mrav-

ljinci so mi zagomazali po životu. Pobegnil sem kakor pijan, kakor znorel, kakor divji. Pokleknil sem pred Boga, da bi molil. Nisem mogel. Padel sem v svoji izbi na tla — jokaj sem, jokaj od mraka do zore. Oh, Bog! Čemu si dopustil, da sem doživel ta dan, ki mi je raztrgal srce, uničil živce, zastrupil dušo, čemu si dopustil, da me je zadel njegov zadnji pogled, to umirajoče krvavo oko, ki mi bo žgalo srce, dokler bom živ? Si-li poslušal, Stepko, to krvavo dogodbo? Pojmiš-li strah in grozo strašnega trenutka? Čuj! Od kmečkega kralja ti prinašam pozdrav, odpusčenje, ti, strahopetna duša! Pobesi oči od sramu, ti velikaš! Poglej na našo bedno domovino,

preštej samotna pogorišča in trepetaj; preštej krvava trupla in drhti; preštej joka-joče matere in žene in gini od strahu. Tega si kriv ti, hudobni krivoprisežnik, ti in tvoj rabelj Tahi. Vajinih stopinj se drži kri, nad vajinimi glavami visi prokletstvo. Na kolena, siloviti gospod, ostudni grešnik! Kesaj se podnevi in ponoči, ker tvoji grehi so brezštevilni, kakor pesek v morju, kakor kapljice v dežju. Podari svoje trdo srce ljudstvu, obvezuj njegove rane, leči jih z obvezami, skrbi, da boš vreden božje podo-be, ki jo imaš na sebi! Angela imaš poleg sebe, svojo ženo. Pod njeno varstvo se zateci! Kesaj se! Predno mine eno leto, se vrnem iz svoje svete samote k tebi, da

te rešim ali pa prekolnem na veke.*

Brat Bonaventura gre iz sobe, Gregorijanec pa ostane sam, klečeč, bled, s pobešeno glavo in sklenjenimi rokami sredi svoje mračne sobe; dolgo je klečal in trepetal od strahu, ker je gledalo iz mraka v njegovo srce umirajoče oko kmečkega kralja. —

K temu kratkemu odstavku je treba zelo veliko pojasnil, saj so pri vsem tem udeležene mnoge važne osebe, ki v tem odstavku niti omenjene niso; vsakdo si bo torej želel prebrati celo povest. Naroči naj si jo v „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani za malenkostno ceno eno krono, ali če hoče vezano, za dve kroni. Na ogled „Zadnje kmečke vojne“ ne bomo nikomur poslali. Opomnimo, da smo tudi k tej knjigi preskrbeli krasno večbarveno naslovno sliko.

Razgled po domovini.

Opozorjamo na poseben listek v današnji številki, ki podaja zanimiv odstavček iz povesti »Zadnja kmečka vojska«, katera se dobi sedaj za eno krono, ker je povest »Pasjeglavci« pošla. — Kdor še ni plačal povesti »Pasjeglavci«, naj to nemudoma stori in pošlje, če nima več položnice, eno krono po nakaznici na naslov: »Katoliška Bukvarna v Ljubljani«. — Kdor je knjigo razrezal in prebral, je ne sme vrniti, ampak plačati, ker rabljene knjige niso za prodajo in nimajo za nas nobene veljave več.

Smrtna kosa. Pretekli teden 17. t. m. je umrl P. Ben amin Fabjan, vikarij v ljubljanskem frančiškanskem samostanu po daljšem bolehanju. Rojen 22. junija 1834 v Trebčivasi pri Žužemberku, je dovršil šest razredov gimnazije v Novem mestu, vstopil v frančiškanski red 5. septembra 1854, bil posvečen v mašnika 21. septembra 1858. Služboval je celi čas samo v ljubljanskem samostanu pri župniji in deloma kot predstojnik III. reda. Krščanske nauke je imel ob nedeljah popoldne celih dolgih štirideset let, bil blizu toliko časa tudi izredni dolgoleten dušni vodnik mnogim vernikom in duhovnom. Po njegovem prizadevanju so mnoge njegove nečakinje dosegle redovni stan. Lani je obhajal zlato sveto mašo, poln hvaležnosti do Boga, toda moči so pešale očitno. Pogreb je bil v petek, ob 4. uri popoldne. Pokopal je rankega njegov sošolec zlato-mašnik veleč. g. stolni kanonik Tomaž Kajdiž. Pogreba se je udeležilo lepo število gg. duhovnikov in drugega občinstva. — V Novem mestu je umrl eksportni akademik g. Lujo pl. Šuklje, sin dvorne-ga svetnika in deželnega glavarja kranjskega v najlepši mladeniški dobi 20 let. Pokopal ga je mil. g. prošt dr. Elbert. K pogrebu je prišel baron Svarc, deželna odbornika dr. Lampe in grof Barbo, deželna poslanca dr. Eger in Dular ter mnogo oddelčnega občinstva. Naj počivata v miru!

Vseučiliški odsek, kakor ga je sklenil deželni odbor, bo sestavljen iz sledečih članov: deželnega glavarja, dveh zastopnikov dež. odbora, župana ljubljanskega, dveh zastopnikov ljubljanskega občinskega zastopa, štirih kranjskih državnih poslancev, treh zastopnikov bogoslovne učilišča ljubljanskega, po dveh za-

stopnikov „Slovenske Matice“, „Pravnika“ in „Leonove družbe“ in enega zastopnika srednješolskih učiteljev. Za svoja zastopnika je imenoval deželni odbor prof. Jarca in dr. Lampeta, za zastopnika srednješolskih profesorjev pa prof. dr. Žmavca.

Posesniki psov — pozor! Ker se je ob sejnih in tržnih dneh zadnji čas priklatlilo z dežele v mesto več psov brez nagobčnikov in je zunaj pasja steklina na dnevnem redu, je deželna vlada odredila, da se varnostne naredbe poostre. Tudi v Ljubljani treba na svoje pse paziti. Konjač bo odslej večkrat med tednom — tudi po noči — zasledoval pse, ki nimajo nagobčnikov in jih prijel, gospodarje bo pa zaradi zanemarjanja predpisov sodišče kaznovalo.

Strašno bogokletstvo se je upal napisati v liberalnem listu „Slovan“ odpadnik Anton Aškerc v Ljubljani. Znano je, kako je grozen potres v Italiji vse presunil z nekim svetim strahom božjim, da celo marsikateremu brezvercu je postalo tesno pri srcu. Zdaj se pa upa ta nesrečni apostol „Svobodne misli“ smešiti vero krščanskega ljudstva, ki vidi v teh groznih pojavih prst božji. Globoko obžalujemo, da se je ta bogokletnik moral poslužiti prav našega slovenskega jezika in ga tako oskrnil ter omadeževal. Saj nismo bili še dosedaj vajeni čitati v slovenščini take gnusobe, kakoršno se ne upamo objaviti bralcem „Domoljuba“, ker je prestrašna. Če misli nesrečni general „Svobodne misli“, da si mora na tak način tolažiti svojo pekočo vest, naj le ima to tolažbo za se. Nikar pa ne sme s tem bogokletstvom sramotiti v obraz vse slovensko krščansko ljudstvo. Kje je vendar kazensko sodišče? Bo-li morda še kateri pošten Slovenec mogel trpeti v svoji hiši tak list? Le pozor pred gadjo zalego „Svobodne misli“, ki se vedno bolj prizadeva ugnjezditi se tudi med Slovenci. Nekateri brezverni študentje nimajo drugega posla, nego da hočejo svoje brezverstvo zanesti tudi med ljudstvo.

Samo nekaj številčk o socialnih demokratih in njihovi poštenosti. Socialni demokratje vedno nastopajo kot edini varuhi in pomočniki delavstva. Res se mnogi voditelji laskajo delavstvu toliko časa, da ti napolnijo blagajne socialistov. Lepega dne pa se najdejo blagajne prazne, o rudečih voditeljih pa ni duha ne sluha več. In ubogo zapeljano delavstvo je za skušnjo bogatejše postalo. Tu nekaj takih zgledov iz zadnjega

časa. V blagajni oddelka skladišnikov v Genovi so odkrili primanjkljaj od 20.000 lir. Izkazano je samo izdatek v višini 6000 lir. o ostalem ni duha ne sluha. Blagajnik je bil sodrug Romeo Compella, ki je bil obenem predsednik društva za gradbo delavskih stanovanj in tajnik socialnodemokratske stranke. Sodrug Franjo Wengel, sodar in blagajnik mestne skupine zveze pivovarniških delavcev v Floridsdorfu, je naznanil policiji, da je tekom 18 mesecev poneveril na škodo delavcev 1038 kron. Preiskava je dognala primanjkljaj od 1129 K. — V Velikem Varadinu je prijavil bivši socialdemokratski voditelj Gustav Horvat, da sta dva sodruga tekom zadnjih dveh let poneverila 80.000 K. Uvedla se je preiskava. — V Neustadtu je bil odpuščen tamošnji rdeči oberkomandant Anton Legler, ker je sleparil z delavskim denarjem. — Zaprli so upravitelja socialnodemokratske brnke delavske pekarnice Josipa Linhart in poslovodjo Karla Bednar, ker sta sleparsko vodila knjige in si na ta način prisvojila 5500 kron.

Bi. šikoroški deželni šolski nadzornik Palla umrl. Pred šestimi tedni je šel koroški deželni šolski nadzornik dvorni svetnik Palla v pokoj, v soboto pa je podlegel dolgi bolezni. Rodom je bil iz Šlezije. Naj počiva v miru! Koroško Slovenstvo ga je preživelo!

Državni podpora. Država je dovolila za vodovode v Blečem vrhu (občina Polica) in Doleh (občina Grosuplje) podpore 484 K, oziroma 165 K.

Most čez Kolpo pri Brodu je hrvatska deželna vlada za vozni promet zaprla, ker je most v tako slabem stanju, da se utegne porušiti. Še letos se zgradi nov most, h kateremu prispevata Hrvaška in Kranjska.

Huda zaušnica. V Celju je na Silvestrovo gostilničar Alojzij Spitzar svojemu hlapcu dal tako zaušnico, da se je hlapec zvrnil in mrtev obležal. Gostilničar se je seve silno prestrašil, pobral je hlapca in ga je cbesil, da bi ljudje mislili, da je hlapec izvršil samoumor. Pretekli petek šele je prišla na dan resnica. Gostilničarja so aretirali.

Na Ježici je bil 19. t. m. ustanovni shod katol. slov. izobraževalnega društva. Ob ne-navadni udeležbi (nad 150 mož in mladeničev) je domači župnik svetnik S. Zupan pozdravil navzoče ter izrazil svoje veselje nad velikim zanimanjem za novo društvo. Nato je stolni vikar Luka Smolnikar govoril o namenu in pomenu izobraževalnih društev, rojak dr.

Merhar pa je čestital Posavcem, da so se odločili za ta prevažen korak. Naj društvo kmalu začne delovati v blagor posavskega ljudstva!

V deželnem šolskem svetu sta podala zastopnika deželnega odbora poslanca dr. Šusteršič in dr. Lampe izjavo, v kateri se odločno izjavljata proti imenovanju nemškega deželnega šolskega nadzornika Belarja, ker se je prezprl popolnoma deželni šolski svet, ker niso bili člani prav nič obveščeni preje o namestovanju naskoku. Baron Švarc se je prav klaverno izgovarjal.

Za slovensko izobraženstvo bo imel v ljubljanski stolnici vsak četrtek zvečer času primerne postne govore veleč. g. profesor dr. Michael Opeka. Danes se prično ti govori.

Proti liberalnim učiteljem je na shodu v Šmartnem pri Litiji zelo ostro nastopil deželni odbornik kranjski dr. Lampe: Govoril je o starostnem zavarovanju ter rekel: „Tisti liberalni hujškači pa, ki te ogromne in silno težavne zakonske predloge še videli niso in ki nimajo pojma o njeni vsebini, so si izmislili celo kopo laži in so hujskali ljudstvo. Temu mora biti konec. Koder poizvedujemo po začetnikih teh laži, pridemo navadno nazadnje na liberalnega — učitelja. Ti liberalni učitelji hočejo imeti zvišane plače, in ker so jim liberalci na ljudske stroške obljubili, hočejo zopet liberalni stranki na vrh pomagati. Zato so pograbili to pritožnost in so se lagali kmetom, da jih hoče Slovenska ljudska Stranka s starostnim zavarovanjem uničiti in z njihovih gruntov pregnati. Vi pa povejte vsakemu liberalnemu učitelju sledeče: Če bi se učiteljem plače zboljšale tako, kakor zahtevajo liberalni učitelji, ki proti starostnemu zavarovanju hujskajo, bi znašalo to primeroma toliko, kolikor bi plačevalo naše ljudstvo za se, da bi bili vsi kmetje in hlapci zavarovani za starost, onemoglost in bolezen. Če mislijo liberalni učitelji s hujskanjem in z lažmi doseči zvišanje plač, so se zelo zmotili!“

Slovensko vseučilišče. Naše ljudske stranke so dosedaj vedno odkrito in navdušeno hodile z liberalnimi strankami vred v boj za slovensko vseučilišče, ker so prepričane o velikem prosvetnem pomenu vseučilišča za vsak narod. Dogodki zadnjih časov pa so taki, da bodo ljudske stranke prisiljene iti svojo pot v vseučiliščnem vprašanju ter postaviti zahtevo: Dajte nam katoliško slovensko vseučilišče! V liberalnih strankah se med mlajšimi pristaši, osobito pa med akademično mladino, odločno odklanja misel, da bi novo vseučilišče imelo tudi bogoslovno fakulteto. Zahtevajo vseučilišče brez bogoslovja, in med liberalno mladino v Gradcu in na Dunaju je baje prišlo že tako daleč, da so skupni vseučiliščni odbori katoliških in liberalnih dijakov v razpadu. Liberalci so s tem nastopom slovensko vseučiliščno vprašanje spravili, če ne v nevarnost, pa vendar v ozadje. Prinesli smo to vest, da slovenski svet pravočasno spozna, kako liberalci vsepovsodi razdirajo, in da so tudi v vseučiliščnem vprašanju sedaj, ko so ga katoliške stranke spravile v politično ospredje, začeli razdor in strankarstvo. Njim se ne gre za slovensko vseučilišče, ampak za svobodomiselno, brezversko vseučilišče. Katoliške stranke pa morajo sedaj postaviti zahtevo: katoliško slovensko vseučilišče! Čutili smo v sebi moč, da izvojujemo slovensko vseučilišče ne glede na svetovno naziranje bodočih profesorjev na bodočem vseučilišču,

to moč hočemo sedaj izrabiti v doseg strogo katoliškega slovenskega vseučilišča. Zato bo pa naše katoliško dijaštvo izdalo posebno brošuro, v kateri bo pisalo o pomenu vseučilišča za Slovence in na katero že danes opozarjamo. Z liberalci tudi v tej stvari ne moremo imeti nobenega stika več.

Spremembo lovskega zakona je predlagal v deželnem zboru deželni poslanec dr. Zajec. Predlog je odkazal deželni zbor deželnemu odboru, ki sedaj dela načrt zakona. Na uredništvo „Domoljuba“ in na razne poslanca prihajajo iz raznih krajev dežele mnogostranske želje, na katere naj bi se oziralo pri sestavljanju novega zakona. Te želje se opirajo na nebroj nedostatkov obstoječega lovskega zakona. Z ozirom na to izjavljamo, da bomo vse dopise izročali deželnemu odboru, ker ima „Domoljub“ premalo prostora, da bi pri nesel vse dopise. Interes na teh željah imajo pa le oni, ki delajo postavbo. Zato prosimo kmečke može, da naj posebne nasvete pošiljajo svojim deželnim poslancem, ki jih bodo primerno vporabili.

Trtni les za krmo. Ker so pokazale izkušnje v drugih deželah, zlasti na Francoskem, da je zmlet trtni les (lesni zdrob) tečna in redilna hrana za govejo živino, postavilo bo kmetijsko ministerstvo še tekom tega meseca brezplačno 12 strojev za mletje trtnega lesa z vitlovo (gepeljevo) ali vodno gonilno močjo v raznih vinorodnih krajih naše dežele, da se jih vinogradniki proti mali odškodnini za gonilno moč in postrežbo lahko poslužujejo. — To bo našim gospodarjem posebno letos prav prišlo, ko jim druge krme itak zelo primanjkuje. Zato pa že sedaj gospodarje opozarjamo, da naj pri sedanjem obrezovanju trt odpadlo rezje ne mečejo stran, ampak da naj ga spravijo na senčnat kraj in da ga dobro potlačijo, da ostane sveže in sočno. — „Kmetovalec“ z dne 1. marca prinese podrobno razpravo o uporabi trtnega lesa za krmo in objavi imena posebnikov, pri katerih so stroji postavljeni. — C. kr. vinarski nadzornik B. Skalicki.

Poljudna predavanja o jetiki. Ena najvažnejših nalog „Deželnega pomožnega društva za bolne na pljučih“ je, da neprestano probuja ljudstvo in ga podučuje o varnostnih napravah proti jetiki. Predsedstvo deželnega pomožnega društva usoja se torej opozarjati strokovne delavske organizacije in razna društva, da so funkcionarji deželnega pomožnega društva za bolne na pljučih vedno radi pripravljeni, predavati o jetiki in o raznih vprašanjih, ki so s to ljudsko kugo v zvezi. Ker daljši nalašč v ta namen prirejeni govori nikdar tako živo ne vplivajo kakor krajša poljudna izvajanja, ki jih narekuje lastna izkušnja, bilo bi najbolje taka predavanja združiti z drugimi društvenimi prireditvami. Na ta način dalo bi se z vrsto krajših predavanj obdelati vse važne točke, n. pr. boj proti jetiki v rodini, varstvo otrok, varnostne naprave v tovarnah in obrtovanicah, jetika in naše socialno zakonodajstvo itd. Društva, ki žele taka predavanja, blagovolijo naj se pismeno obrniti na predsedstvo „deželnega pomožnega društva za bolne na pljučih“.

Duhovniške spremembe v ljubljanski škofiji. Mestni kaplan v Kočevju č. gosp. Anton Demšar je premeščen kot kaplan v Šmartin pri Kranju. Č. g. Janez Traven,

kaplan ravnotam, pride k Zadrudni zvezi v Ljubljano.

Volkovi v dolenskih gozdih. Pravijo, da so se pokazali volkovi v poljanskih hribih za Zatičino in da so baje raztrgali nekoga otroka. Ljudje se ne upajo v gozde, dasi potrebujejo drva, ker je zima še vedno huda.

Veselica šentiljskih Slovencev za zgradbo »Narodnega doma« je lepo uspela. Liberalcev, ki imajo narodnost samo na jeziku, ni bilo nobenih poleg. Po občinskih volitvah bodo zmagali gotovo Nemci v I. in II. razredu. Le III. razred se bo z največjo silo držal. Bratje Slovenci, pomagajte nam, da ne utonemo v nemškem morju.

Slovenska »Kmečka zveza« spodnještajerska je sijajno zmagala v veliki občini Št. Jurij ob južni železnici. Dva dni so se vršile občinske volitve. Liberalci so pogoreli. 24 odbornikov in 12 namestnikov je naših. Slava zavednim volivcem!

Liberalna hinavščina. Za obrtnike smo, vpijejo liberalci po »Narodu«. Ko je bilo treba voliti v trgovski in obrtni zbornici enega obrtnika za obrtni svet, je vse pričakovalo, da bodo liberalci, ki so v večini, poslali tja zastopnika obrtnikov. A glej jih hinavcev! Poslali so liberalnega trgovca radovljiskega Fürsagerja. Ali nismo že opetovano zapisali: Liberalcem nobene vere in naj ti še take obljube delajo pred volitvami. Po volitvah jih še niso nikdar izpolnili.

Gorenjske novice.

Iz ljubljanske okolice.

Iz Hrušice. V naši vasi razsaja že 14 dni vratna bolezen med otroci. Šolo nam je zaprla in pobrala dve deklici in jih peljala na pokopališče k sv. Štefanu v Štepanjo vas. Bili ste Rezika Janežič in Mici Luštrek, prav pridni učenki. Več dečkov je bilo tudi že previdenih in za smrt pripravljenih, pa so vendar ušli smrti. Ljudje iz zadetih hiš niso smeli v Ljubljano voziti perila. Hvala Bogu, da je bolezen že zopet precej ponehala. Zato so začeli otroci zadnji ponedeljek, 22. februarja, zopet šolo obiskovati.

Iz Štepanje vasi. Na zadnjem shodu »Kmečke zveze« pri Zoržu, kjer sta poslanec Jarc in dr. Rožič poročala o položaju v državnem zboru in o delu deželnega zbora za kmeta in o koristi »Kmečkih zvez«, se je sprožila misel, naj bi se napravil vodovod za Štepanjo vas. Gori v hribu za Lozariem izvira izvrsten studenec, ki še nikdar ni usahnil in je vedno dosti močan. Ta bi lahko vso vas zalagal z vodo in še Hrušico povrh. Sicer pa ta misel ni bila na shodu sprožena prvič. Že pred letom je o tem govoril posestnik Alojzij Čerin, za čegar posestvom bi tekla vodovod. Pravil je, kako potreben bi bil in kako lahko bi se izpeljal, le škoda da ljudje niso za to. Sedaj so pa tudi ljudje za to, in sedaj ima Čerinov Lojze najlepšo priložnost, da ostane pri svoji želji in bese di in tudi pomaga ljudem izpeljati spro-

ženo misel. Mi mislimo, da tak mož, kakor je Alojzij Čerin, ostane pri besedi in se združuje z vsemi, ki silno želé imeti svoj vodovod. Naj torej ta misel nikar ne zaspí. — Tudi druga misel se je sprožila na shodu. Naj bi se prirejela ljudem kméčka predavanja o stvareh, potrebnih v njihovem gospodarstvu, n. pr. o izboljšanju hlevov, o gnojenju itd. Ali bi ne bilo to pri nas mogoče ravno sedajle v postu, ko imamo sv. mašo vsako nedeljo? Po maši bi se kmetje sešli v kaki bližnji hiši, najboljše če ne v gostilni, in bi vselej predaval kak gospod strokovnjak. Merodajne osebe, potrudite se in poskrbite nam to! — Umrl je v Štepanji vasi posestnik Michael Čerin, znani tesar. Zapustil je več malih otrok. Naj v miru počiva!

Iz Posavja. Vode nam primanjkuje. Vodnjake imamo vsi, pa vse prazne. Poglabljali smo jih, pa kakor bi nam voda nagajala, gre tudi voda vedno globlje, čim globlje gremo mi.

Moste pri Ljubljani. Prvikrat v naši vasi, odkar pomnimo, je bilo na pustno nedeljo, da so nastopili fantje izobraževalnega društva in nam predstavljali res predpustno igro: »Dr. Vseznal in Štipko Tiček«. Dekleta so nam pa podale drugo šaloigro: »Boj za doto«. Pogumno in samozavestno so nastopili oboji, in lahko — ponosni na svoj uspeh. Saj je bilo pa tudi navdušenje med fanti in dekleti nepopisno. Vse se je skušalo, kako bo priredilo ljudem pošteno zabavo. Ni bilo lahko delo v štirinajstih dneh narediti popolnoma nov oder in obenem novincem se naučiti dve igri. Pa navdušenje je pomagalo. Naša dva vrla mizarja Gustelj Lavrič in Tomažič sta spretno postavila lep oder. Ud France Bricej pa je naslikal krasne kulise. Bricej se je že tudi prej drugod pokazal, da ima spretno roko, in iz njega obeta postati še izvrsten slikar. Sestrica Bricejeva, Ivanka, je pa nastopila z deklamacijo »Kurenta«. Tudi ona kaže lepe zmožnosti. Za vso prireditev se je mnogo trudil Ivan Ravnikar in njegova soproga, ki zaslužita čast in priznanje. Socialni demokrati so se prej ustili, da bodo ravno isti dan napravili zabavo, pa boljše kakor mi. Pa bahač je velik v ustih, dejanj pa ni. Tudi pri rdečkarjih ni bilo napovedane veselice. Ampak surovine so pa ti socialni demokrati. Ko so mirni ljudje odhajali, so jih rdečkarji zbadali in žalili. Sedaj vidimo, da niso samo smeti, ampak tudi skrajno divji, in pač ne spadajo v Moste in Selo, ampak med kake divjake. Največ vredno je bilo pri vsi zabavi to, da so se ljudje prav dobro zabavali cel večer brez plesa in godbe pošteno. Šli so veseli domov in izjavljali, da je bolj prijetna taka zabava, kot zabava s plesom in pijančevanjem.

Iz raznih krajev Gorenjske

g Iz severnega konca Poljanske doline. Zaslužne može slavi celi svet. Ni čuda, da je tudi naš poštni sel »Janez« zalul po celi Poljanski dolini morda zato ker s pomočjo liberalnih dijakov, ustanovila na Trati neko pevsko društvo, za katero je pod pokroviteljstvom teh dijakov za društvo silno davdušen. Če pri tem pevskem društvu sodelujejo liberalni dijaki, je očiten dokaz, na

kaki podlagi se misli društvo ustanoviti. Torej pošteni starši pozor! Ne izročajte svojih sinov in hčera človeku, ki sodeluje z liberalnimi dijaki. — Pri vsej tej liberalni akciji pa je smešno to-le: Svoječasno so našega »Janeza« liberalci v »Slov. Narodu« imenovali z nič kaj prikupljivim imenom, a zdaj pa ga rabijo za svoje namene, Morda bo tukaj umesten pregovor: »Gliha skup štrih«. Končno pa si mi usojamo vprašati našega »Janeza« to le: Ali on svojo poštno selsko službo opravlja s tisto gorečnostjo, katero ima za ustanovitev nameravanega pevskega društva? Slišijo se semintja različne stvari. Ako vztraja na tej poti, pridemo z njimi na dan. Saj je menda tudi on pod nadzorstvom c. kr. poštne direkcije!

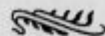
g Breznica. Biserne poroko sta obhajala dne 15. februarja Tomaž in Doroteja Zupan s Sela pri Breznici na Gorenjskem. Poročena sta bila na Breznici dne 12. februarja 1849. Cerkveno opravilo je opravil o priliki biserne poroke vnuk slavlencev, častiti g. Janko Pogačar. Redko slavnost je počastil s svojo navzočnostjo tudi velečastiti g. mons. Tomo Zupan. Brezniški župljani so se polnoštevilno udeležili cerkvene slavnosti. Bil je to dan veselja za celo župnijo. — Dne 2. februarja je v dvorani izobraževalnega društva predaval častiti g. Janko Mlakar o aneksiji Bosne, potem se je uprizorila igra »Občinski tipček.« Udeležba je bila polnoštevilna. — Dne 7. februarja je predaval mlekarški konsulent g. J. Legvart o živinoreji in mlekarstvu. Dvorana je bila natlačena polna Poslušavci so gospodu predavatelju zelo hvaležni in želé, da pride zopet predavat kaj tako poučnega.

Kmetijski tečaj v Cerkljah na Gorenjskem bode od torka, 2. marca, do četrta 4. marca. Predavanja bodo sledeča: 1. Nauk o zemlji in redilnih snoveh, gnojenje in umetna gnojila. 2. Mlekarstvo, prašičereja in perutninarstvo. 3. Govedoreja, planšarstvo, paša in živinorejske zadrage. 4. Zadrugištvo. 5. Krmljenje živine in obdelovanje travnikov. 6. Sadjarstvo. Udeležujte se tako poučnih predavanj v obilnem številu. Porabite priliko, ki se vam nudi, saj vsakemu koristi, ako se nauči kaj novega. Predavanja bodo vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne. Udeležujejo se lahko moški in ženske.

g Iz Ljubnega. Dne 5. februarja je umrl Janez Kocijančič, obče spoštovan in priljubljen mož, zvest bravec »Domoljuba« in drugih katoliških časnikov, nad 20 let ud družbe sv. Mohorja. Naj v miru počiva!

g Iz Poljanske doline nad Škofjo Loko. Umrla je dne 30. januarja na Volči mati spoštovane družine, Marijana Dolenc, v 72. letu svoje starosti. Bila je blaga in usmiljena duša do revežev in do vseh v sili potrebnih. Naj v miru počiva! — Naši trgovci še sedaj nimajo užigalic za obmejne Slovenec. Čudno, zakaj ne! Poljanci, zahtevajmo jih tako dolgo, da jih dobimo, ako ne, jih pa pojdemo drugam iskat. — V predpustnem času sta se 2 dekleti iz Marijine družbe poročili; in sicer Katarina Tratnik iz Suše in Frančiška Kržišnik, obe prav zgledni dekleti. Želimo jima mnogo sreče v novem stanu! — V naši dolini je neki človek, ki prav z veseljem prebira Šta-

jerca in njegove nelepe nauke prav rad razklada in ga prav priporoča kot dober časopis. Poljanci mu prav nič ne verujemo, ker vemo kakšen je Štajerc in njegovi bravci. — Imenik za občinske volitve v Javorski občini je sedaj na upogled razpoložen v občinski pisarni v Lovskem brdu št. 3. Javorci, združimo se in volimo take može, ki kaj razumejo in so pristaši S. L. S. O priliki kaj več o tem. — V Javorju je postavil lepo hišo Anton Grošel, gostilničar.

Dolenjske novice.

Iz krškega okraja.

Z Rake. V mnogih iztisih prihaja vaš vrli list k nam, a vendar je pa še veliko hiš, kjer bi se moral udomačiti. Predraga mladina, sezi posebno ti po njem in beri ga! Žrtvuj 3 K, za katere se boš celo leto zabavala in pripravljala za svoj bodoči poklic. Enkrat ali dvakrat manj v gostilno pa bo list plačan. Starši, štejte si v čast naročiti »Domoljuba« za svojo družino, kjer naj se pridno čita. Saj to je vendar najcenejši list, prekorišten za naše ljudstvo. — Dne 25. prosinca t. l. smo spremili k zadnjemu počitku občespoštovanega posestnika iz Vidma v starosti 63 let. Pokojni je bil svoj čas občinski odbornik in 33 let cerkveni ključar farne cerkve sv. Lovrenca na Raki. Bil je vseskozi priljubljen in značajan mož, kar je pričala mnogoštevilna udeležba na dan pogreba, kljub najhujšemu mrazu. Pri sv. maši zadušnici na dan pogreba so tudi cerkveni pevci skazali pokojnemu zadnjo čast z ganljivimi žalostinkami. Svetila mu večna luč! — Ko je bila predlanskim razpisana služba organista, je bilo navedeno tudi prosto stanovanje, katero je uslužbenec do sedaj tudi užival. Za mesec marec pa se mu je isto odpovedalo. Radovedni smo, zakaj to, ker občinstvo je ž njim zadovoljno in pri tej plači ne more izhajati. Čuje se, da igrajo pri nas nekatere osebe čudno vlogo sedaj, enako kakor so jo preje proti našemu nadučitelju, ki je bil organist. — Nesreča nikoli ne praznuje. V soboto 20. svečana se je trgovec g. M. Vale iz Št. Jerneja pripeljal s posestnikom Rešičem iz Grobelj pri Št. Jerneju na Rako po sod vina. Pred njima se je peljala neka žena iz Prekope pri Št. Jerneju, ki je imela opravke na Raki. V »preprijazni«, pred kratkem na novo tvorjeni gostilni, kjer so tudi vino točili, so se precej časa zamudili in le nekoliko pred nočjo so se vračali vinjeni s hitro in neprevidno vožnjo omenjeni trije domov. V takozvanem »Podlipškem bregu«, kjer je precej dolg klanec, so brez zavora drvili dalje. Že proti koncu klanca v ovinku pa so se tako nesrečno prevrnili, da je bil Rešič na mestu mrtve. Težko poškodovano ženo pa so prenesli v bližnjo hišo, kjer ji je poklicani duhoven podelil zakrament sv. poslednjega olja. Poškodovana je tako zelo, da je težko pričakovati okrevanja. G. Vale pa je tudi precej poškodovan. Ponesrečenca so odpeljali na ukaz orožnika v mrtvašnico na Rako, kjer se bode tudi obdukcija izvršila. Ta žalostni dogodek naj bi bil opomin vsem, ki

vozijo vinjeni in tako neprevidno. Ukrep merodajnih faktorjev naj bi bil pa tudi ta, da, če se vidi pijanega voznika, kar je na dnevnem redu, naj bi se ga preje dejalo v prostor, kjer bi se streznil, kakor pa dalje pustilo.

Iz raznih krajev Dolenjske.

d Prečne. Še iz Prečne kaj novega. — Deki. Mar. družba je v nedeljo 14. t. m. igrala tomboio. Dekleta so se po krščanskem nauku do štiri ure jako dobro zabavale in prišlo lahko še vse pri dnevu domov. Lovile so srečo, katero jim je iz zakeljke izpuščal vrli g. naduč. Mikuz. 19 deklet je je srečo vjelo, drugim je pa odnesla pete; pa morda drugič zopet pride naokoli. Pokazalo se je, da se mladina lahko prav od sica veseli, tudi brez nespametnih balov, ki širijo surovost, brez pijancevanja in nerodnosti in tiste uboge mikink harmonike. — Lepe dobrote so carovale iz Nov. mesta tvrde: Krajc nasl., Picck, obe Seidi, Kenda. Pikel iz Bišnja, gč. učiteljci, ga. nadučiteljci v Prečni in g. kaplan. Pustno nedeljo imajo tomboio fantje iz Mar. družbe.

d Zagavec. Pa pravijo, da smo v Zagradcu zadnji. Mogoče po abecedniku že, d ugle si pa dobro pomagamo; posebno v slov. kat. izobr. društvu smo se začeli dobro majati. 7. t. je na lemem obč. zboru pristopilo 20 članov. 14. t. m. smo imeli poučno predavanje v društvu o franc. revoluciji z ozirom na današnje soc. razmere glede vzgoje mladine. Po predavanju se je zopet vpisalo 14 udov. Bo že, bo že, nas je že čez 80, pa nas bo še več.

d Iz Sani Jerneja. Zlato poroko sta obhajala 1. svečana pri podružni cerkvi sv. Ane v Ledci Vasi posestnik Matij. Metelko in njegova žena Marja, v krogu svojih čveterih že preskrbljenih otrok. Sreč. zlatna poročencema. Druga slovesnost se je vršila 11. svečana popoldne na Rakovniku ob votlini nad studencem pri Lursk. materi Božji. Ker je bil ta dan skiep lurskega jučija, je bilo tudi tukaj nad d. u. soc. Marijnih casticev iz domače kostanjeviske in svetokriške fare!

d Se. tjanž na Dolenjskem. V nedeljo 28. t. m. se bo vršil v društveni sobi ream obč. zbor izobraževanega društva. — Povabljeni ste ugle, pa tudi muje, ker imate ravno tedaj lepo priložnost, da se tudi vi vpišete v društvo. — Na Krmelu smo dobili pretečni ponedeljek nov poštni in telegraf. čim urad, tako, da imamo sedaj dva poštna urada v naši občini.

d Izobraževalno društvo v Velikih Laščah ima v nedeljo, dne 28. t. m. popoldne po litanijah redni obč. zbor v dvorani »Zadružnega doma«. Po občnem zboru bo predaval g. nadučitelj Ivan Strukej o tvari: »Sola in dom.« Pridite v obilnem številu! Posebno se vabijo družinski očetje!

d Iz Kočevja. 14. t. m. se je poslovil od nas č. g. kaplan Demšar. Bil je ustanovnik in vodja našega slovenskega strokovnega društva. Tukajšnji rudarji se mu lepo zahvaljujemo za njegov trud in mu želimo mnogo sreče v novem delovanju.

Jožef Kužnik, predsednik.

d Iz Ledčevasi pri St. Jerneju. V naši vasi je dne 1. svečana t. l. obhajal zlato poroko Martin Metelko, posestnik v Ledci-

vasi št. 9 s svojo še trdno ženo. Poroka je bila v podružni cerkvi sv. Ane istotam. Ljudstva je prišlo toliko, da je bila polna cerkev. Poročal je g. Leopold Kožbezen v lepo prenovljeni in ozaljšani cerkvi, pri kateri je ženin ves čas ključar. Povabil je po maši vse svoje že preskrbljene otroke in prijatelje. Prišel je tudi č. g. župnik Anton Lesjak in drugi g. kaplan Matevž Dagarin. Omenjeni ženin je v 75. letu in tudi njegova žena ni starejša. Izredila sta svoje otroke lepo v krščanskem duhu in jih tudi vse dobro preskrbeli. Bil je vzgleden kmetovalec, pobožen katoličan, srenjski svetovalec, odbornik pri šolskem svetu itd. Pobožno je živel ves čas, rad hodil v cerkev in dajal najlepši zgled vsem. Dne 19. svečana t. l. je pa umrl. Malo časa je užival veselje zlate poroke. Pokopali so ga v soboto ob 4. uri popoldne na pokopališču v Grobljah, kjer počiva njegov sin Janez, osmošolec z maturo, že več let. Pri odprtem grobu je g. župnik naslikal njegove vrline in se poslovil od vzornega, poštenega kmetovalca in ključarja. Naj v miru počiva in večna luč naj mu sveti!

d Poroke. Dne 8. svečana se je poročil Janez Potokar, posestnik in občinski odbornik v Polju pri Višnji gori s Frančiško Križman iz Dednega doia. Kot mladenič je bil vedno zaveden naš pristaš, kot mož bo nedvomno tak ostal. Nevesta njegova je pa ena najuglednejših deklet Marijine družbe naše fare. Čestitamo!

Notranjske novice.

Ildrijske novice.

n Strah pred ognjem. 18. februarja zvečer smo zasusali zvonjenje, ki je naznajevalo ogenj. Naenkrat je bilo vse polno ljudi pred starim gledališčem, kjer ima požarna bramba shranjeno svoje orodje in so se povpraševali, kje da je ogenj. Reklo se je, da gori precej zraven v stanovanju g. lekarnarja. A v hiši je bilo videti vse v redu in mirno, in tudi luci so gorele. Ljudje so nekaj časa gledali, potem pa veseli odšli, da ni nič hudega. Nekateri so menili, da si je kdo dovil kako predpustno šao in mesčane potegnili. No, pa smo izvedeli, da je bila v omenjeni erarični hiši res nevarnost: užgala se je razna šara —, pa so ogenj kar domači udušili.

n Premalo vode. Kakor drugodi tožijo o pomanjkanju vode, tako bi smeli tudi mi. Ker ni vode, zato ugasujejo električne luči po eraričnih hišah že ob osmih zvečer: proizvede se namreč premalo elektrike. Tudi drv niso dobili nekateri, ki bi jih morali dobiti od rudnika; klavža namreč nič ne prinese, pripravljena drva pa se hranijo za žgalnico. Tako čutimo sušo; samo pri maškarah se to ne opazi, ker jih je kljub suši več nego druga leta.

Od Pivke.

Vinski semenj v St. Petru. Dne 17. marca je običajno vsako leto semenj v St. Petru. Ker se je letos prav veliko dobrega vina pridelalo — takozvane »vremensčine« — je bila res srečna misel, da naj se napravi kje v bližini kak vinski semenj.

Najlepša priložnost za to bo — 17. mare. Hranilnica v St. Petru dala bo na razpolago okoličanom svoje prostore, da tam razlože v pokušno svoje pridelke in jih tudi, kar se bo gotovo zgodilo, prav dobro razpečajo. Pridite vinogradniki v obilnem številu iz vremske, košanske, premške in trnovske župnije. Gostilničarji in drugi posestniki vam pa veja tudi v tem oziru za svoje bližnje rojake in sosedne geslo: Svoji k svojim.

Veselica kat. slov. izobraž. društva v St. Petru v nedeljo dne 14. svečana je prav dobro vspela. Mladeniči igrali so zelo dobro: »Vaški skupuh«, dekleta pa: »Čašico kave«. Želimo jih še večkrat videti na odru. Tudi deklamacije: »Skupuh« in »Huda žena« in pa vse pevske točke so prav dobro vspale. Samo prostor — ta je bil premajhen. Resno bo treba misliti kako in kje dobiti večjih prostorov.

n Kmečka zveza za postojnski okraj bo imela v nedeljo, 28. t. m. popoldne ob 10. uri shod v Šmihelu na Krasu, popoldne ob 3. uri pa v St. Petru na Krasu v posojilnični dvorani. Na obeh shodih govori poslanec dr. Žitnik o deželnem in državnem zboru.

Vipavske novice.

Vipavsko županstvo

nam je z ozirom na dopis v št. 5. z dne 4. febr. poslal zapisnik o občinski seji dne 6. febr. Temu zapisniku v pojasnilo dopisa povzamemo sledeče: »K besedi se oglasi občinski odbornik Fr. Mercina, kateri sklicuje se na dopis v »Domoljubu« pozove gospoda župana Petrovčiča, naj se opraviči, in če bi občinski odbor moral izvajati posledice proti gospodu županu in g. tajniku Skali. G. župan odgovori: Na pogrebni dan gospoda poslanca Lavrenčiča me vpraša g. glavar na Vrhpolju, kako je s proračunom za okrajno in deželno ceste. Odgovorim mu, da je proračun sestavljen, cestni odbor pa o cestni dokladi za leto 1909 ni še skiepal zaradi bolezni pokojnega načelnika, kateri je do smrti sam vodil vse cestne zadeve in ni izročil nobene stvari ne meni, ne mojemu namestniku. G. glavar me prosi, naj zadevo čimprej uravnam zaradi proračuna okrajne blagajne. Po pogrebu smo se sešli člani cestnega odbora in se dogovorili, da se drugi dan snidemo v Vipavi v občinski pisarni in sklenemo cestno doklado. Sklenili smo, da gremo najprvo s cestnim odbornikom Jos. Ferjančičem iz Budanj na Vrhpolje k udovi pokojnega načelnika po uradne spise. Tam sva dobila op. zapisnik, nekaj spisov ter računski dnevnik deželne in okrajnih cest. Denarja in hranilnih knjižic nama gospa vdova Lavrenčičeva ni pokazala in sva te pri nji pustila. Potrdil sem vdovi kaj sva vzela, zaključil ob njeni navzočnosti računske knjige in tudi o tem dal potrdilo. Ko se vrneva okoli 1. ure v Vipavo, vršila se je seja, v kateri smo sklenili cestno naklado in končno pregledali blagajniško stanje. Ker ni bilo od 17. decembra 1908 nič več vpisanega v računskih dnevnikih in ker nama je gospa povedala, da je ona od 17. decembra vse izplačevala, ker ni hotela mučiti bolnega moža, nismo mogli dobiti pravega

zaključka. Zato smo naprosili gospoda šolskega vodja Skalo kot večletnega tajnika, da v osmih dneh uredi račune za okrajne in deželno ceste. G. Skala je račune pregledal ter našel, da je pokojni načelnik že plačani primanjkljaj deželne ceste do 1. septembra 1908, ko je od bivšega načelnika K. Mayerja prevzel cestno upravo, **pomotoma** 1369 K 57 v še enkrat pripisal k stroškom. Ta napaka se je vlekla v računu od 1. septembra do njegove smrti. Po zaključku računa s to napako je gospa vdova mislila, da dobi še nekaj denarja iz cestne blagajne. Popravljeni račun pa je kazal, da mora gospa cestni blagajni povrniti 121 K 23 v. Pokojni je na račun cestne doklade pri davčnem uradu prejel 2000 K, katera svota je bila pravilno med dohodke vpisana in v vipavski hranilnici naložena. Ker mi pa gospa ni bila izročila te hranilne knjižice, kazal je računski zaključek primanjkljaja 3490 K 80 v. Ker pa sem bil izvojen za solidarno oskrbovanje cestne blagajne, čutil sem se poklicanega in dolžnega, da sem gospo še pred sejo obvestil o tem računskem zaključku s prošnjo, naj pošlje svojega brata k seji, da se prepriča o pomoti blagega pokojnika. S tem obvestilom sem imel najboljši namen in niti od daleč nisem mislil, da bi bil pokojni L. »defraudant«, kakor mi to predbaciva »Domoljubov« dopis. Z g. šol. vodjom sva se tudi domenila, da naj ostane to strogo tajno med nama, ker nisva hotela dati najmanjšega povoda, da bi kdo mogel pokojnika sumničiti kakšnega nepoštenega dejanja. Ko je g. šolski vodja pregledal pokojnikove cestne zabeležke, našel je tudi to, da je pokojni Lavrenčič naložil v hranilnici vipavski 2000 kron. O tem se je gospa vdova zopet takoj obvestila. Cestni odbor je potem račune v seji dne 21. jan. pregledal in se sam prepričal o označeni pomoti pokojnega načelnika. G. župan Petrovič še pripomni: Ko bi »Domoljub« ne bil objavil istega dopisa, noben človek ne bi vedel o označeni pomoti. Občinski odbor je na to pojasnilo vzel na znanje in soglasno izrekel g. županu in g. tajniku zaupanje in ogorčenje nad napadi v »Domoljubu«. — **Dostavek uredništva:** Objavili smo bistveno vsebino zapisnika o občinski seji. Ako to pojasnilo pripomnimo z našim dopisom, moremo pripomniti: 1. V obliki je bil dopis res preoster. Toda gospodje, roko na srce, in priznajte, da je morala globoko zadeti in pretresti vse prijatelje pokojnikove zavita govorica, da je v cestni blagajni zmanjkalo okoli 2000 K. Ni res namreč, da je »Domoljub« prvi šele 4. februarja raznesel to lažljivo govorico. Imamo vsaj štiri priče, da se je že 24 ur po isti seji — torej skoraj 14 dni pred »Domoljubovim« dopisom po trgu in okolici govorilo o isti pomoti kakor o »defraudaciji«. Kdo je torej izdal tajnost? Dobro jih poznamo, ki nimajo ključavnice na ustih, kedar je treba lopniti po naših pristaših. Ali je torej čudno, ako je naš dopisnik v opravičeni svoji ogorčenosti zapisal — kar priznamo — o g. županu preostre besede? 2. Priznamo da g. župan in g. tajnik sama pri tej stvari nista imela slabega namena, najmanj pa, da bi pokojnemu po-

slancu hotela očitati kaj slabega. Vprašamo pa: Zakaj pa se je ta stvar spravila v občinski odbor in ne v cestni, ki je edini kompetenten razsojati o cestnih računih? V tem ravno tiči ključ vse te stvari. 3. V rokah imamo prepisa obeh pisem gospej vdovi. Iz teh je razvidno, kar je pozneje g. župan sam priznal, da se je tudi pregledovalec računov zmotil za mnogo več, nego je zapisal »Domoljub«. V pismu z dne 19. januarja čitamo: »Poleg hranilnih knjižic cestnega odbora, katere so še pri Vas, bo treba izročiti gotovine v znesku 2139 K 23 v cestnemu odboru iz zapuščine pokojnega«. Gospodje, iz tega vidite, da ste se tudi vi prenaglili in streljali čez cilj. Vemo pa tudi, zakaj.

n **Shod zaupnikov »Kmečke zveze za vipavski sodni okraj«**, ki se je vršil v nedeljo dne 14. februarja v Vipavi, je bil prav dobro obiskan. Od 140 povabljenih zaupnikov se jih je kljub slabemu vremenu udeležilo do 120. Predsedoval je Anton Uršič, župan v Št. Vidu. Na shodu je vladala popolna govorniška prostost. Zborovavci so soglasno izrekli, da bodi prihodnji deželni poslanec, kmet z Vipavskega. Zvezin tajnik Gustav Koller je poročal o delovanju zveze, o situaciji Kranjske politike in zadnjem zasedanju deželnega zbora. Predsednik je razložil dosedanje delovanje reklamnega odseka za razprodajo vipavskih vin. Na predlog zaupnikov Antona Petrič in Rafaela Premru so bile soglasno sprejete resolucije zoper laško vseučilišče v Trstu in za slovensko vseučilišče v Ljubljani. Nadalje resolucija proti imenovanju tretjega deželnega šolskega nadzornika na Kranjskem in sledečji resolucija, da naj se ljudsko šolstvo po deželi kmečkim razmeram primerno preuredi.

Iz Starega trga pri Ložu.

n **Veselica »Kat. slov. izobraževalnega društva«** 14. svečana je prav zadovoljila mnogobrojne goste; to so pokazali s svojo naklonjenostjo prireditelju telovadnemu odseku, da so med prsto zabavo njemu v prid par šaljivih dobitkov izvanredno visoko dražili, posebno »zajca-ušesnika«. — No, saj je pa tudi znano po dolini, da so prireditve izobraževalnega društva izmed najlepših po dolini, vedno, tudi pred pustom izobražujoče, ter da se kot dan in noč ločijo od veselice, kakor je bila zadnjič ena; za vzgled le par točk iz resničnega sporeda: o polnoči vsi »brjaga«! drugače kazeno krono; proti jutru »zborovanje pijane druhali«! itd. Ozijo! — Kdaj se bo pa »Dekliška zveza« kaj pokazala?

n **Odgovor.** Za predpust se je pri nas usiljivo pod roko razpošiljalo glasilo liberalnega učiteljskega »Učiteljski Tovariš« št. 6, menda, da bi se pred Ložani postavil, kako sem vas pred vsem liberalnim učiteljskim svetom skušal oblatiti, zato, ker g. učitelj Wigele ni postal nadučitelj v Igavasi. — Ker ugled Ložanov ni nič odvisen od liberalnih učiteljev, dalje, ker so že naprej na pristojnem mestu dobili zadosten in uspešen odgovor in ker bi bilo uničujoče za prizadete »mučenike«, če bi kako deželni šolski svet zvedel za popolno in pravo resnico, na dopisnikovo čenčanje raje molčimo! — Če se kaj poznata g. dopisnik

z g. učiteljem Wigeletom, se lahko pomenita, da je naše postopanje pravično in elegantno, zlasti ob uri slovesa, ko mu želimo v Loškem potoku »obilje sreče in večni mir, saj ga je itak dolgo iskal«, kot pravi, menda tudi za daljši čas, v slovo »Učiteljski Tovariš«.

n **Proti skupni drevesnici** za loški in cirkniški sodni okraj nekje v cirkniški dolini so se zadnjič pred g. glavarijem izjavili naši možje, ker s svoto, ki bi se morala prispevati, se zgradi v loški dolini lastna drevesnica, bolj pri rokah in podnebju primernejša. Hkrati so tudi podrezali, zakaj da morajo davkoplačevalci plačevati mnogoštevilnemu učiteljsstvu pot, kadar se v oddaljene kraje vozijo k okrajnim učiteljskim konferencam. — E, paragrafi iz prejšnjih »boljših« časov, ko se nihče ni brigal!

n **Slepar**, odraščan mož, neprikupljive vnanjosti, se je klatil po fari in vpisaval v neko bratovščino sv. Elizabete. Zahteval je po 2 K in kazal lep križ, kakoršnega bo »že pozneje« poslal. Naznanite žandarmem, proti kateri strani jo je mahnil na »misijsko delovanje«!

z raznih krajev Notranjske.

Z **drugo razdelitvijo** krme se je že pričelo. Otrobi so prav izvrstni. Občina St. Peter dobi sedaj 876 stotov otrobov in skoro tri vagone sena. Ako računamo le približno, koliko je stalo vse seno (10 vagonov) in vsi otrobi, bi znašala podpora najmanj 12—13.000 K. Kaj ne lepa podpora! Zato moramo našim posancem v resnici hvaležni biti, ker take podpore ljudje še nikdar niso prejeli.

n **Iz Zagorja.** Par besedi o davkih. Mi priprosti kmetje stanujemo večinoma v tesnih bornih koca, vrnutega pa moramo še od svojih bornih koč davek plačevati. Hišnorazredni davek naj bi plačevali le tisti gospodarji, katerim hiše kaj nesejo, pa ne revni kmet, ki se mora v svoji borni koči celo zimo bojevati z dimom in mrazom. Torej proč z hišnim davkom na kmetih! V mislih imani tudi še neki drugi davek, ki bi se dal obrniti v korist kmečkemu stanu in to je zavarovalnina proti požaru. Pomislimo kmetje, koliko se plača zavarovalnine! Saj smo skoraj vsi zavarovani pri eni ali drugi banki, in kdo ima pri tem dobiček? Meni se zdi, da gre največ tujcem v zep. Če bi pa imeli svojo dezelno zavarovalnico proti požaru, o kateri se je že davno pisalo in po shodih govorilo, bi imeli kmetje oziroma zavarovalci del tistega dobička v svojih zepih, ki ga imajo druge zavarovalne družbe od nas. Pomagajmo si, kmetje, kjer moremo, naši poslanci bodo gotovo pri tem nam šli na roko in storili vse potrebno!

Iz **Košane.** Našo šolo, zidano komaj pred osmimi leti, bo treba že popravljati! Nič kaj lepo se to ne sliši. Mogoče se podjetnik, bivši propadli kandidat Matija Ambrožič, zato ni hotel s kako spominsko tablo ovekovečiti, ker je slutil, da bo treba kmalu še druga imena pristavljati, namreč onih, ki bodo njegova dela — popravljali in to v tako kratkem času! — Malo strahu pa ima tudi kr. šol. svet v Košani pred javnostjo. Drugače si mi ne moremo razlagati tega, da je poravnavanje šolskega posloplja razpisano samo v »Notranjcu«.

Kdo pa bere ta listič? Bodo pa že dobili zopet kakega lepega podjetnika! — V Šmihelu so napravili krasno šolsko poslopje, pa so razglasili dela menda samo v »Slovincu«, in čez to so se neki c. kr. gospodje v Postojni zelo »gor« držali — ali bodo pohvalili ravnanje kr. šol. sveta v Košani, ko je razglasil vse samo v »Natrancu« bodem sporočil, ko kaj izvem.

Spomenik na cesti v Košano bo treba pa že malo poravnati. Glasi se napis na tabli na novonarejenem nasipu čez potok Sušica: »V letu 1908 narejen, ko je bil predsednik okrajnega cestnega odbora Josip Dekleva in podjetnik Franc Fidel iz Nove-sušice.« Glasiti se pa mora: »Do 1908 se je delal (več let) ta nasip, plačan od dežele kranjske, pri katerem je imel največ »pro-

fita« Franc Fidel«, ponosen pa ne sme biti nanj posebno načelnik cestnega odbora Jože Dekleva, ker je že tako nerodno napravljeno, da se bo gotovo kedaj kaka nesreča pripetila, ko je tako ozek — od obeh strani prav v bližini pa huda ovinka in klanca.

GORIŠKA.

Cerkno. Dne 28. t. mes. bo priredila »Kmečka zveza« za cerkljanski okraj shod, ki se bo vršil v »Gospodarskem domu«. Začetek bo ob pol 12. uri, takoj po sveti maši. Govor bo med drugim o kmečkem starostnem zavarovanju. Na shodu bo govoril govornik iz Gorice. Popoldne po blagoslovu ob pol 3. uri istega dne bo tudi v Otaležu shod »Kmečke zveze«. Zanimanja za shod je tudi tukaj dovolj, zato je pričakovati velike udeležbe.

Miren. »Domoljub« ni še imel dosti dopisov od nas. Dobro pa je, da tudi mi v »Domoljubu«, ki je najrazširjeniji slovenski list, opišemo svoje delovanje in nehanje. Pri nas v Mirnu smo bili na celem Goriškem prvi, ki smo sledili resolucijam katoliških shodov. Ne da bi se hoteli bahati, hočemo nekaj več pisati o naših razmerah, da dobe čitatelji na naših uspehih bodrilne, na neuspehih pa opominjalne vzglede. Naše »Katoliško delavsko društvo« je bilo ustanovljeno pred 17 leti, je torej najstarejše društvo te vrste na Goriškem. Godilo se je društvu, kakor navadno drugim društvom. Bili so časi, ko je društvo spalo spanje pravičnega, bili pa so zopet časi, ko je društvo v važnem trenutku oživelo s tako silo, da so osupnili skriti in neskriti sovražniki katoliškega imena. Sedaj pa pogledimo, na kako visoki stopinji je v Mirnu katoliška zavest in prepričanje ter javno in zasebno življenje. Glede službe božje Mirenci sicer nismo najbolj goreči, a gotovo tudi ne mlačneži. Vendar pa, če pogledamo v »Občinski dom«, najdemo tam liberalno starešinstvo. Nasprotno pa zopet sijajno zmagujemo pri državnih in deželni volitvah. To je uganka! Rešitev uganke je ta-le: Miren je po ogromni večini strojarsko-čevljarstva obrtna vas. Večina obrti je v liberalnih rokah. Občinske volitve se vrše javno, zato morajo delavci voliti tako, kakor hočejo gospodje magnatje. Državne in deželne volitve pa so tajne. Tu se pokaže, na kako slabih nogah stoji mirenski liberalizem in njegovo šopirjenje. Gospodarska odvisnost je torej kriva, da so na vrhu oni, ki bi morali biti od spodaj. Denar je skoval načela in prepričanje; a počiti bo moral ta liberalno-gospodarski obroč; kajti posojilnica je tu! Kakor so posojilnice rešile našega kmeta iz oduševskih rok, tako bo rešila naša posojilnica tudi našega delavca. Bog nam ohrani še mnogo let našega dobrega č. g. župnika Rojca, ki je načelnik posojilnice. Kakor malokdo je izkušen v gospodarskem boju in z njegovo pomočjo podremo liberalno trdnjavo. Gospod župnik skrbi za naš

dušni in telesni blagor. Kaj bi mu pomagalo, če še tako grmi na prižnici proti liberalizmu, če pa bi ljudstvu gospodarsko ne pomagal. Naša čevljarstva obrt je sedaj vsled umazane konkurence zelo padla. Gospodu župniku bodimo hvaležni, da nam je ustanovil čevljarstvo zadrugo in s tem ohranil glavni vir dohodkov. Poslopje zadruga je že pod streho. Prav veličastno je. Tik zadruga se zgradi tudi »Društveni dom«, ki je nam skrajno potreben. Želimo, da bi gospod župnik že tu videl sadove svojega požrtovalnega dela. Bog mu bodi plačnik! — Prihodnjič zopet kaj!

Mož in žena na mrtvaškem odru. V sredo, dne 17. t. m., je umrla v Gorici soproga vpokojenega zemljeknjiznega uradnika Ivana Tominc, Lucija Tominc. Drugi dan, v četrtek, je umrl njen mož. Mož do zadnjega ni vedel za ženinovo smrt. V zakonu sta živela 59 let. Od 19 otrok živita dva. Njo so pokopali v petek, 19. t. m., njega pa v soboto, 20. t. m.

Požar v Solkanu. Iz Solkana: V noči od srede na četrtek (od 17. na 18. t. m.) je začela goreti v Solkanu hiša gostilničarice Miljavec. Pogorela je vsa hiša. Na lice mesta so prihiteli goriški gasilci in gasilci z državnega kolodvora. Gašenje je bilo skoro nemogoče, ker ni bilo vode. Solkan ni sicer vas, ki bi ne imela vode; toda vključ temu vode ni. Čast in slava takemu županstvu, ki tako skrbi za nas. Gostilničarica Miljavec ima škode 20.000 kron, a zavarovana je bila le za 14.000 K.

Električni tramvaj v Gorici je bil odprt prometu v četrtek, 18. t. m. Goričani se sedaj za zabavo veselo vozijo s tramvajem. V nedeljo sta morala voziti dva voza skupaj pripeta. No, radovednost bo minula. Slovenci, govorimo na tramvaju le slovensko!

Pozor, opekarnarji! Iz Gorice se nam poroča, da so Bramovo opekarno za goriškim pokopališčem kupili štirje Lahi iz kraljestva. Dosedanje opekarno so že začeli podirati. Zgraditi hočejo popolnoma novo opekarno, kjer bodo žgali opeko na popolnoma nov način. Uvedli bodo električni obrat. Kapitala imajo Lahi baje šest milijonov frankov. S tem je prišla domača opekarnarska obrt v veliko nevarnost. Opozorjamo opekarnarje na to in jim svetujemo: Združite se!

Obesil se je v Gorici 18. t. m. 51letni Martin Cej, doma iz Trnovega pri Gorici. Obesil se je na tečaje vrat v svojem stanovanju ulica Orzoni 11. Zapustil je ženo in štiri otroke. Vzrok so baje družinske razmere. Cej je bil znana prikazen na

goriških ulicah. Hodil je skupaj z nekim slepecem. Slepec je lajnjal, Cej pa, ki mu je manjkalo ene roke, je pobiral denar. Pred kratkim je slepec umrl in dovoljenje za lajnjanje je dobil Cej.

Ponesrečila se je 17. t. m. blizu Grabovega v Baški dolini deklica Fr. Hvala. Nesla je očetu v gozd kosilo. Pri tem je zašla na drčo, po kateri izpuščajo drva. Po drči je zdrsnila v globino in se ubila.

Za kratek čas.

Odkritosrčnost. Na Belokranjskem so ljudje še odkritosrčni, ker pravijo: »to vino je v vodo dina«; drugod pa nič ne povedo, da so vino z vodo mešali.

Dober poznavatelj. Sodnik: »Torej, kaj veste o pretepu?« — Priča: »Jaz sedim v gostilni, nič hudega sluteč, — kar mi od zadaj prileti zaušnica, ki se mi pa takoj znana zdi. Ozrem se nazaj — in res zagledam za hrbtom Matevža!«

V torek, dne 2. marca, ob pol 8. uri zvečer k javnemu predavanju v veliko dvorano »Uniona«! Se enkrat opozarjamo vse čitatelje »Domoljubove« v Ljubljani in bližnji okolici, da se prihodnji torek vrši v veliki dvorani »Uniona« velenzanimivo javno predavanje o krajih avstrijsko-srbskega spora. Krasne skioptične slike bodo kazale kraje zanimivih dogodkov. Predaval bo dr. Rožič. Vstop brezplačen.

Epilepsija. Za ozdravljenje epileptičnih oseb se trudi zdravniška veda že dolgo časa. Oni, ki trpé na tej grozni bolezni, se bodo razveselili, da je specialni zdravnik dr. Aleksander B. Szabó v Budimpešti začel zdravljenje epilepsije in dosegel nepričakovane uspehe. Dr. Szabó, prva avtoriteta med zdravniki, ki se pečajo z epileptičnimi bolniki, si je pridobil ugled tudi v Avstriji. Ta je pripravljen dati pojasnila vsakemu, ki želi zopetnega zdravlja. L 481 (1—1)

Čebelarški shod pri Dev. Mar. v Polju priredi »Slovensko osrednje čebelarstvo društvo za Kranjsko« v nedeljo, dne 28. februarja po krščanskem nauku v tamošnji šoli. Zadnjič naznanjeni shod se ni mogel vršiti, ker je bila zaradi bolezni zaprta šola. Vabijo se vsi čebelarji in prijatelji čebelarstva, da se shoda v prav obilnem številu udeleže, ker se jim bo pojasnil pomen čebelarstva zadruga.

Pri žolčnih težavah se priporoča z izvrstnim uspehom klinikov čisto naravna Franc - Jožefova grenčica, radi močno razkrajajočega učinka. Kot dnevna količina zadostuje en dobro pogret vinski kozarec zjutraj na tešče.

Zahvala. 436

Podpisana, vsa potrta vsled nena-
domestjive izgube srčno ljubljenega,
nepozabnega sina, gospoda

Karola Dornika beneficijata v Vogljah

v svojem in v imenu vseh sorodnikov
najiskrenejše zahvaljuje vse, ki so se
udeležili pogreba.

Imenoma izreka najtoplejšo zahvalo
velečastitemu gospodu dekanu Antonu
Koblarju za pr. srčni govor umrlemu
v slovo, ki je bil hladilo tolažbe za
krvaveča srca, vsi prečastiti duhov-
ščini, ki ga je spremlja na zadnji poti,
predvs. m. še prečastitemu kn.-šk. svet-
niku župniku Fr. Špendalu, ki je raj-
nika pokopal, najtoplejša zahvala pa
tudi častit. go-podoma župniku Jan.
Šiška in kaplanu Iv. Kmetu, ki sta z
veliko požrtvovalnostjo in ljubeznijo
do zadnjega zdihljaja skrbela za svo-
jega bolnega sobrata.

Toplo se zahvaljuje d-lje vecer. r. d-
biri g. župana Mola, ki je bila rajnemu
vedno odkritosrčna. prijazna in pos-
režjiva, vsem ostalim župljanom vog-
ljanskim in vokljanskim, ki so ga v
tako častnem številu spremlili do gro-
ba, vsem slavnim društvom, osobito
sl. požarni brambli, gg. pevcem za mi-
lotožne n. grobnice, gg. darovalcem
krasnih venc. v, sploh vsem, ki so
kakorkoli počastili spomin nepozab-
nega pokojnika, ter izražali svoje so-
čutje. Bog bodi vsem obilen plačnik!

Tržič, dne 15. februarja 1909.

Žalujocha mati.

Svedočba gospoda profesorja dr. I.
Fritscha.

Dunaj.

Gospodu I. Seravallo

Trst.

Na Vaše vprašanje sem v položaju,
vam potrditi, da sem Vaš izdelek Sera-
vallo - Kina vino z železom pri živčnih
boleznih na anemični podlagi večkrat in z
zadovoljivim uspehom uporabljal.

Dunaj, 18. oktobra 1907.

Prof. Fritsch.

Kašelj,

nahod, hripavost, težko sapo praženemo s Fel-
ler-javim fluid m z znamko „Elsa fluid“.
Dvanajstotica za poskušnjo 5 K franko. Na-
ročite pri E. V. Fellerju v Stubič, Elsa trg 16
(Hrvaško).
Ferry.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Graz 20. februarja:

16, 64, 2, 24, 46.

Dunaj, 20. februarja:

87, 89, 2, 6, 46.

ko hočete svoje dete

imeti zdravo, veselo in duševno se živahno
razvijajoče, dajte mu dr. Hommel-ov
Haematogen. Ne dajte si pa usiliti nobeno
izmed mnogih ponarejanj!

522 1

Doječe matere

dobe nove moči z uživanjem Scot-
tove emulzije.

Utrujenost

Pristna le s to
znamko - ri-
bičem - kot
garancijskim
znakom
Scottovega
ravnarja.

jenja, otrok postane rdeč in
zadovoljen bolj kakor prej.
Scottova emulzija daje ma-
teri moč in pogum v vsi-
kem slučaju in je vrh tega
prijetnega okusa in lahko
prebavljiva.

Cena originalne stekle-
nice 2:50 K. Dobi se v vseh
lekarnah.

2249 2

Biti morajo tri race; kje sta še dve raci?

LYRA KOLESA

Priznana naj-
boljši izdelek.
Nedosežena v
kakovosti in
opremi.
Odlikovan z
zlato kolajno.
3 letno jamst.
gl. kataloga.

Kolesarske in
športne po-
trebščine,
ure, orožja,
muzikalije,
šivalni stroji,
jeklene us-
njene in luk-
susne reči.

Najboljša tvarina, lepo delo, tek lahek so znaki Lyra koles.

Dobite iste od avstrijske podružnice-
carine prosto Najnižje cene! Zastopniki se iščejo!

C. kr. poštar M. Junger v St. piše: Vaš izdelek v obče dopada.
Čuditi se moramo res, da zamore tovarna spraviti na svetovni trg
tako solidno izdelano vsem zahtevam nove dobe ustrezajoče, lahko
tekoče kolo po tako nizki ceni.

LYRA TOVARNA KOLES, Prenzlau. Poštni predal št. 679.

Zahtevajte moj cenik brezplačno.

Jaz Ana Csillag!

s svojimi 185 om dolgimi orjaškimi lorelej-
skimi lasmi, ki sem jih dobila po 14 mesečni
rabi pomade, ki sem jo iznešla sama. To je
edino sredstvo proti izpadanju las, za njih rast
in negovanje, za ojačitev lasišča, pri mo-
ških krepko pospešuje rast brade in že po
kratki dobi daje lasem in bradi naravni blek
in polnost in jih varuje pred prezgodnjim osi-
venjem do najvišje starosti.

Vsakdo si lahko do visoke starosti po rabi od
gospe Ane Csillag iznajdene pomade ohrani
svoje lase goste in dolge. Nobeno drugo sred-
stvo nima toliko redilnih snovi za lase, kakor
pomada Csillag, ki si je po vsej pravici
pridobila sveto-ni sloves, ker dame in gospodje
že po prvi lončka pomade dosežejo naj-
boljši uspeh, ker izpadanje las poneha že
po nekaj dneh popolnoma in začno poganjati
novi lasje. Ta uspeh dokazuje mnogo tisoč, iz
vsega sveta dospelih priznanih pisem, ker le
resnica venča uspeh. 519 (20-1)

Lonček stane: 2 K, 4 K, 6 in 10 K.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu s
poštnim povzetjem ali denar naprej iz tvornice

Ana Csillag, Dunaj I.,
Graben šte. 14,

kamor je naslavljeni vsa naročila. ●●●●●●

Protin

reumatizem, trganje, celo najbolj zastarela bolezen se naglo in zanesljivo odpravi z zavijanjem iz rastl. snovi pripravljen. **Bemmel-orega ojača proti protinu in revmi.** Vsako drgnjenje brez uspeha. Steklenica z navodilom K 6.—. Številna, sijajna priznanja.

Chem. Pharm. Laboratorium
KARL REMMEL, Lands-
hut 109, Bavarško.
573 96—10

Puškoi

Lancaster . . . od K 26.—
Flaubertpuške . . . 8-50
Pištole . . . 2—
Samokres . . . 5—

Poprave ceno, ilustrirani
cenik franko. 2370 11

F. Dušek. Opatično 123, Čechy

Odlikovane, Uratkovane 1871

Vse vrste lovskih pušk,
dvocevki, risanic, tro-
cevki, samokresov, se ku-
pi najceneje z najvišjim po-
roštvom naravnost od to-
1289 varne orožja 52 29

Anton Sodja,

Borovlje, Koroško.
Bogato ilustrirani ceniki
zastonj in franko.

Na revmi

in trganju bolehalo-
čim naznanim rad
zastonj pismeno, ka-
ko sem bil ozdravljen
svoje mučne, zasta-
rele bolezni.

Karol Bader
Monakovo (München)
Kurfürstenstr. 40. 1695

**Dobri in
: po ceni :**

so izdelki prve tvor-
nice ur Hanns Kon-
rad, c. in kr. dvorni
založnik v Mostu št.
876. (Češko.) Prava
nikel švicar. „Roskopf“
žepna ura K 5.— Kon-
kurenčna budilka K 2 90
S pomoči se svetlečim ka-
zalnikom K 3-30. Ura
z nihalom

K 8 50 Triletno
pismeno jam-
stvo. Zamenja
dovoljena ali
denar nazaj.
Razpošilja proti
povzetju ali če
se denar naprej
pošlje. 2-62 10-3

Bogato ilustrirani glav-
ni katalogi zastonj in
franko.

Priložnostni nakup!

Krasna žepna ura z verižico K 3-50.

50.000 komadov

kupljenih, zaradi tega pošiljam 1 krasno 36 ur
idočo (ne iz ur) „Gloria“ srebrno anker-rem.
uro, švic. kolesje z lepo gravir. oklopjem, s
sekundnim kazalcem in lepo pozlačeno ali
pos. ebr. verižico natančno idočo le za K 3-50.

Nadalje ponudim eno pravo pozlačeno 36 ur idočo anker-rem.
prve vrste švicarsko uro s pozlačeno verižico za 5 K
Triletno pismeno jamstvo za vsako uro. Razpošilja proti povzetju

S. KONAŇE, Schweizer - Uhren - Exporthaus.

442 KRAKOV št. 48. 1-1

Neštevilno priznani in donarčili — Za neugajajoče denar nazaj.

Hlapec,

vajen konj, se sprejme v žup-
nišče na Gorenjskem.
Plača po dogovoru. Dopisi naj se pošljejo iv K.
Radoljica, p. ste rest. nte. 314 3-1

**Vprašajte Vatega
zdravnika, ako ni**

Lo-
va-
crin

voda za la se edino učni-
kujoče sredstvo proti ple-
ši, izpadanju las, lu-
skin? „Lovacrin“ pro-
vzroci doge, goste lasne in
brado. Dooliva se v stekle-
nicah po K 5.—, 3 steklenic
K 12.—, 6 steklenic
K 20.— V dosegu čisto bele,
nežne in fine kože na obrazu
in rukah kakor po vsem te-
lu su proste ogrcev, soln-
čnih peg, lisajev itd. naj
se rabilo le sledi. Či povsem
neškodljivi dosedaj nedo-
sežni Lovacrin izdelki: Lo-
vacrin-creme v lončkih po
K 3.— in K 5.—, Lovacrin-
oaletna v da v stekle-
nicah po K 5.— in K 8.—,
Lovacrin-lepotilo po
K 3.— in K 5.— itd.
Razpošilja po povzetju ali
če se denar pošlje naprej
131 glavna zaloga. 3-1

M. Feith Na hf

Dunaj, VI., Maria-
h ilferstrasse 45.

Nada se dobi v mnogih
droge i ah, -aržumer-jah in
lekarnah mona-hije
131 3-1

Uažno za gostilničarje in sodarje!
S prevzetjem zastopstva
solidne, dobre hiše lep
stranski zasluzek. — Po-
nudbe pod „Nebenver-
dienst 50“ pošilja Ann.
Exped. Eduard Braun,
Dunaj I. Rotenturmstr. 9.
B 401 2-1

„CAS“

znatstvena revija, izhaja
10 krat v letu in stane po 5k
na leto. Naročnino prejema
upravnitvo v Ljubljani.

**Najcen. nakup češkega
posteljnega perja**

5 kg nov., dobrega, sivoga
skubljenega, brez pra u.
K 9-40; boljši K 11-80;
5 kg dob. ega napol belega
K 16; belo mehko. K 23-50;
5 kg snežnobeio, mehko
K 28.—, K 30.—, K 34.—,
K 36; 5 kg snežnobei ne-
oskublj. K 23.—, K 26.—,
K 29.—; puh siv a K 3-40,
bel a 4-40, snežnobei a
K 5-80 in K 6-40 pol kg.
Pošiljatev franko po po-
vzetju. Sme se zamenjati in
nazaj vzeti prot. povračilu
poštne. Pri naročilu se
prosi za natančen naslov
IVANA POLATSCHEK
Janovitz a. d. Angel 16
pri Klatovu, Češko.

B 125 13-1

Mizarski učenec

se takoj sprejme pri Josipu Kašniku v Lj-
kah pri Zagorju. 443 1-1

Še en žagar

se sprejme takoj za
novi žagi in sekularji.
428 Ivan Papler 1-1
:: Besnica nad Kranjem.

Dva krepka dečka

dobrih staršev se sprejmeta v pouk za kolarsko
obrt takoj pri Ivanu Šiška, kclarju v Ljubljani.
Rimska cesta št. 11. 450 3-1

Teletina ali govedina

vsak dan sveža. Stegno netto 9 funtov = 4 1/2 kg
K 3-30 pošilja v najboljšo zadovoljnost Marj-
Naglerowa, Podwoloszyska, (Avstrija) št. 43.
B 440 1-1

pri Češniku

Ljubljana, Lingarjeve ulice.

Velika zaloga ženskega svilnata in vol-
nenega blaga za bluže in obleke, delen,
455 saten, batist in kambrik. 4-1

Zaloga za moške; kamzarn, sukno,
ševiot in modno blago. - Zaloga be-
lega perilnega blaga; platno, kote-
nina, šifon v vseh širjavah

Popolna oprema (bališ) za neveste.
Novosti svilnatih šerp in rut.
Raznovrstne preproge.

Cena nizka. - - - Postrežba poštena.

Vajenca

v trgovino z mešanim blagom sprejme Franc
Mikolič v Sodražici. 461 2-1

Narocite cenik u

zlatnine in srebrnine.
ki ga pošljem zastonj in po
3134 štneine prosto. 26 2

Velika zaloga ur, sam-
švicarskega izdelka. Vsaka ura
je natančno preizkušena in s.
jamči. — Ne naročajte ur oc-
tujb židovskih tvrdk, ampak
obrnite se na tvrdko

FR. P. ZAJEC,

orar in edini zas opnik švicarske te-
orne ur — Ljubljana, Star 1909

Ponudimo vsako poljubno množino:

zarethane strešnike prve vrste

zidake, lončene peči, portland-cement najboljše vrste,
šamotne plošče za tlakovanje cerkva, hodnikov i. t. d.

F. P. VIDIC & KOMP. LJUBLJANA.

Na zahtevo pošljemo radevolje vzorce in prospekte takoj brezplačno.

Naročite pri

KATOLIŠKI BUKVARNI V LJUBLJANI:

ZADNJA KMEČKA VOJSKA,

ki je izšla kot 5. zvezek Ljudske knjižnice in katero oddajamo do konca meseca marca za znižano ceno **K 1—**.

Dalje priporočamo poprej izdane zvezke LJUDSKE KNJIŽICE in sicer:

1. zvezek: **Znamenje štirih**. Londonska povest, 60 v.
2. zvezek: **Darovana**. Zgodovinska povest iz dobe slovanskih apostolov, 60 v.
3. zvezek: **I. Jernač Zmagovač**. Povest. (Sienkiewicz-Virant) — **II. Med plazovi**. Povest tirolskega gorskega župnika, 60 v.
4. zvezek: **Malo življenje**. Povest. (Dr. Fr. Detela) **K 1**.
6. zvezek: **Gozdarjev sin**. Povest. (Fr. S. Finžgar) **20 v.**
7. zvezek: **Prihajač**. Povest. (Dr. Fr. Detela) **K — 90**.

Izmed drugih knjig priporočamo:

VOJSKA NA DALJNEM VSHODU. Popis Rusko-japonske vojske leta 1904—05 z mnogimi podobami. Uredil Dr. Evgen Lampe. Broširano **K 480**, vez. **K 6—**.

BEN-HUR. Roman iz časov Kristusovih. Spisal Ludvig Wallace. Cena vez. knjigi **K 450**. Lepšega berila in darila si ne moremo misliti kot Ben-Hurja; roman vzbuja in ohranja zavest lepote krščanstva in globoke misli njegove so velike vzgojilne vrednosti.

OČE NAŠ. Malavašič. Cena **K 150**, trdo vezana knjiga **K 170**. To lepo povest so slovenski časopisi že opetovano priporočali.

SLOVENSKI A. B. C. V PODOBAH. Cena **K — 80**, trdo vezan **K 120**. Prav lična in primerna knjižica za otroke do desetega leta z barvanimi podobami in mičnim besedilom za vsako črko abecede. Otrokom bo v pravo veselje in lahek pouk. Kdor želi, da se njegovi otroci hitro in lahko naučijo brati, naj jim kupi to knjigo.

Za društvene člane in razna društva, ki prirejajo g. edal. predstave in pevske večere, priporočamo:

ZBIRKA LJUDSKIH IGER: I. snopič: Pravica se je izkazala. Burka v dveh dejanjih. Samo moške vloge. — Zamujeni vlak. Šaloigra v petih prizorih. Samo moške vloge. — Lurška pastirica. Igrokaz v petih dejanjih. Samo ženske vloge. **80 v.**

II. snopič: Vedeževalka. Gluma v enem dejanju. Samo moške vloge. — Kmet-Herod. Burka v dveh dejanjih. Samo moške vloge. — Župan šardamski. Veseloigra v treh dejanjih. Samo moške vloge. — Jeza nad petelinom in kes. Veseloigra v dveh dejanjih. Samo ženske vloge. **80 v.**

III. snopič: Mlini pod zemljo. Igra v petih dejanjih. Samo moške vloge. — Sanje. Igra s petjem v petih dejanjih. Samo moške vloge. — Sv. Neža. Igrokaz v dveh dejanjih. Samo ženske vloge. **80 v.**

IV. snopič: Doktor Vsezna in njegov sluga Štipko Tiček. Veseloigra v dveh dejanjih. Samo moške vloge. — Vaški skupuh. Igrokaz v treh dejanjih. Samo moške

vloge. — Novi zvon na Krtini. Igrokaz v dveh dejanjih. Samo moške vloge. — Zakleta soha v gostilni „pri zlati goski“. Predpustna burka v enem dejanju. Samo ženske vloge. **80 v.**

5. in 6. snopič (skupno): Garcia Moreno. Šaloigra v petih dejanjih. Samo moške vloge. — Krčmar pri zvitem rogu. Burka v enem dejanju. Samo moške vloge. — Sv. Cita. Slika iz njenega življenja v treh dejanjih. Samo ženske vloge. — Kukavica — modra tica ali „Boj za doto“. Veseloigra v štirih dejanjih. Samo ženske vloge. — Pri gospodi. Šaloigra v dveh dejanjih. Samo ženske vloge. — Črevljar. Veseloigra v treh dejanjih. Samo moške vloge. — Kmet in fotograf. Komičen prizor. — Kovačev študent. Burka. **K 160**.

7. in 8. snopič: Samo moške vloge: Sinovo masečevanje ali Spoštuj očeta. Igrokaz v treh dejanjih. — Za letovišče! Burka enodejanka. — Občinski tepček. Veseloigra v treh dejanjih. — Samo ženske vloge; Dve materi. Igrokaz s petjem v štirih dejanjih. — Nežka z Bleua. Narodna igra v petih dejanjih. — Najdena hči. Igra v treh dejanjih. **K 160**.

9. snopič: Samo moške vloge: Na Betlehemske poljanah. Božična igra v treh dejanjih. — Kazen ne izostane. Igra v štirih dejanjih. Očetova kletev. — Samo ženske vloge: Časica kave. Veseloigra enem dejanju. **80 v.**

ANDREJ HOFER, tirolski junak. igra v petih dejanjih z naslovno sliko (Hoferjeva smrt) in obsirnim zgodovinskim uvodom. Cena **80 v.**, 10 izvodov **K 5—**. Ne samo uprizorjena na odru, temveč tudi kot poučno in kratkočasno berilo bo našla ta knjižica mnogo prijateljev.

ALJAŽ JAKOB, župnik na Dovjem. MEŠANI IN MOŠKI ZBORI:

I. zvezek: A. Mešani zbori: 1. Domovini, 2. Nevesti, 3. Ne zveni mi; B. Moški zbori: 4. Naša zvezda, 5. Ujetega ptička tožba, 6. Soči, **60 v.**

II. zvezek: A. Mešani zbori: 1. Pri zibelki, 2. Cerkvica, 3. Ne tožim, 4. Oj planine, 5. Oj z Bogom ti planinski svet!; B. Moški zbori: 6. »Solškodomski« mladini, 7. Na Bregu, **60 v.**

III. zvezek: A. Mešani zbori: 1. Psalm 118, 2. Ti veselo poj; B. Moški zbori: 3. Na dan, 4. Divna noč, **60 v.**

IV. zvezek: A. Mešani zbori: Ujetega ptička tožba; B. Moški zbori: 2. Zakipi duša, 3. Dneva nam pripelji žar, 4. Pri pogrebu, **60 v.**

V. zvezek: A. Mešani zbori: 1. Job, 2. V mraku; B. Moški zbori: 3. Dneva nam pripelji žar, 4. Z vencem tem ovenčam glavo, 5. Triglav, **60 v.**

VI. zvezek: A. Mešani zbori: 1. Opomin k veselju, 2. Sveta noč, B. Moški zbori: 3. Stražniki, 4. Hvalite Gospoda, Psalm 150, 5. Občutki, 6. Geslo, **60 v.**

VII. zvezek: A. Mešani zbori: 1. Slavček, 2. Zaostali ptič, 3. Domorodna iskrica; B. Moški zbori: 4. Pri svatbi, 5. Pri mrtvaškem sprevodu, 6. Geslo, **60 v.**

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

„ Se vedno najboljše in najcenejše so naše „

slamoreznice

katerih imava nad 100 v zalogi
in si vsakdo najlažje izbere.

Tudi vse druge stroje za kmetijstvo in mlekarstvo imava v zalogi po najnižjih cenah.

Kdor si torej misli slamoreznico kupiti, naj ne zamudi priložnosti in naj zahteva najin ilustrovani cenik, katerega dobi vsakdo 2737 zastoj in poštne prosto. 26 4

Karl Kavšek nasledniki

Schneider & Verovšek

Ljubljana, Dunajska cesta šte. 16.

Samogovori

se imenuje najnovejša, pravkar izšla knjiga

Otona Župančiča

Dobi se v vseh boljših knjigarnah broširana

247 za 3 K, vezana za 4 K. 5—1

POZORI ČITAJI POZORI

Pakraške želodčne kapljice.

Staro slovit, izvrstno delujoče sredstvo pri boleznih v želodcu in črelih, osobito se priporočajo pri zaprtju in nerednem odvajanju, pehanju, kongestiji, pomanjkanju teka, krčih itd. Nedosežno sredstvo za vzdržanje dobrega prebavanja. 3139 10—1

BOLESTNO IZRAVLJE. SLABOMU JAKOST

Delovanje izvrstno, vseh siguren. Cena za 12 steklenic (1 dvanastorica) 5 K franko ne vsako pošto po povzetju ali če se pošlje denar naprej. Manj kot 12 steklenic se ne pošilja. Prosimo, da se naroča naravnost od

P. JURIŠIČA, lekarnarja v Pakracu št. 65 (Slavonija.)

Na Viru pri Domžalah se odda v najem

gostilna in trgovina

Poizve se istotam v hiši št. 3 ali pa v Ljubljani, Marije Ter. cesta št. 1, v trgovini z železnino Fr. Stupica. 190 1

Skupna rezerva sklepom 1907 čez stotisoč kron. Upravno premoženje sklepom 1907 3,600.000 kron.

Zadružnikov čez 550.

Glavna posojilnica

reg. zadr. z neom. zavezo v Ljubljani.

pisarna na Kongresnem trgu št 15 nasproti nunske cerkve obrestuje hranilne vloge po

4 3/4 %

t. j. K 475 za vsaki 100 kron, takoj od dneva vložitve, pa do dneva dviga, brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo 3418 1

Uradne ure od 8. do 12. ure dopoldne in od 3 do 6. ure popoldne.

Tekoči račun v Avstro-ogrski banki v Ljubljani.

Račun poštne hranilnice št. 49086. Telefon št. 135.

Ceno posteljno perje.

1 kg sivga skubljenega perja K 2, polbelega K 2, belega K 4, črnega K 6, najboljšega skubljenega K 8, sivga puha K 6, belega K 10, pranskega puha K 12, od 6 kg nadalje poštne prosto.

Dovršene postelje

1 zelo gostega, jako trpežnega rdečega, modrega, belega ali rumenega nanking-blaga, 1 pernica velikost 150x116 cm z 2 blazinama, velikost 80x58, napolnjena z jako lepim mehkim perjem K 16, s polpuhom K 20, s puhom K 24; posamezne pernice K 12, 14, 16; blazine K 3, K 3-0, K 4. Proti povzetju razpošilja poštne prosto pri naročilu od 10 K nadalje.

Maks Berger v Džanenci št. 223. Češki les. 2600 52—15

Za neugajajoče denar nazaj. Ceniki zastoj in pošt. pr

Josip Kordin

Ljubljana, Pred škofijo št. 3

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnih

zanesljivih semen

kakor detelje, velikanske pese in korenja

za krmo, vseh vrst trav, travnišnice, je-

senske repe, solate, kuhinjskih zelišč in

„ kmetijskih semen po nizkih cenah. „

Poštnim potom se izvršujejo naročila točno in solidno. „

256 12—1

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 registrovana zadruga z omejenim poroštvom Kongresni trg št. 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure **po 4 3/4 %** to je, daje za 200 kron 9 kron 50 vinar. na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama.

Kanonik A. Kalan l. r., predsednik. Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik J. Sušnik l. r., podpredsednik.

Svarimo vsakogar,

ki kašlja, če je hripav, zas. exen nima pravega teka, če zapazi da pojemi teža telesa, če se ponoči poti, se čuti slaboten in izpehan, ali če zapazi nevarne znake na družini, naj takoj naroči **Ōrkeny-jev lipov med** (sirup), da prepreči nadaljno razširjanje bolezni. 3059 8-1

Ōrkeny-jev lipov med (sirup) prekaša vsa podobna sredstva, pomiri kašelj in bijanje krvi, izvrstno topi sliz, zboljša tek in odpravi nadležni slabeči nočni pot. V angleški razstavi odlikovan z zlato kolajno. Vzorčna steklenica stane 3 K. 1 večja steklenica 5 K, in 3 velike steklenice, **poštino prosto 15 K.** Naroča se proti povzetju ali če se pošlje denar naprej pri edinem izdelovalcu

Ōrkeny-jeva lekarna pri „Apostolu“,
Budapešta, Josefsring 64. — Depot 29.

Ustanovljeno 1832.

Priznane oljate barve

zmlete s stroji najnovejše sestave, prekajajo vsako konkurenco po finosti, ki omogočajo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja po nizkih cenah

Adolf Hauptmann, Ljubljana

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka in stekel. kleja — Zaloge slikarskih in plesarskih predmetov.

Isstr. ceniki se dobe brezplačno.

Putniki v Ameriko
Nateri kelijo dobro, po ceni in zanesljivo potovati naj se obrnejo na **Simona Kincetka** v Ljubljani Kolobovske ulice 20. Zelo vrstno Pojasnila daje se brezplačno.

Steckenpferd-lilijno-mlečno-milo

Najmilejše milo za kožo kakor proti pegam!

332 Dobiva se povsod! 20-1

Kmetje rešite

svojo živino

pred omehčanjem in zlomljenjem kosti, ki pret ta živini vsled suše, s pravočasno porabo

Bartel-ovega klajnega apna.

Nekaj dek na dan zadostuje, da se obvaruje pred to boleznijo. Poduk in cenik zastonj.

Mihael Bartel & Co.

Dunaj X/3 Sicoardaburggasse 44.

Dopisuje se slovensko. 167 6-1

P. n. občinstvu vljudno naznanjam da mi je podelila c. kr. vlada

koncesijo za posredovanje

za nakup in prodajo raznih zemljišč, stavbišč, posestev, gozdov, travnikov, njiv i. t. d.

Kdor želi kaj kupiti ali prodati, naj se izvoli blagohotno obrniti na mojo posredovalnico, kjer dobi pojasnila, bodisi glede nakupa ali prodaje.

Se priporočam **Loreno Rebolj**

3186 1 Kranj, Glavni trg 189.

Sedaj sem vam pa natančno povedal svoje mnenje,

in sedaj slušajte tudi še dober svet: Če se zopet kedaj prehladite, potem si kupite v lekarni, drogeriji ali v prodajalni rudninskih voda takoj zavojček sodenskih mineralnih-pastil, ampak pristne Fayeve; te rabite potem po predpisu, in se vam ne more zopet primeriti, da morate cele dneve tčati doma. Zavojček velja samo K 1-25 ponaredb pa odločno zavračajte.

Generalno zastopstvo za **Avstro - Ogrsko:**
W. Th. Guntzert, Dunaj IV, 1, Grosse Neugass 17.
D 3431 7

Ljubiteljem cvetic!

Za okno in vrt, po zimi in po letu cveti! Redke in začudenje vzbujajoče velikocvetne vrste begonij, gloksinij, kan, zlato-in srebrno listnih kolodij, kal, georgin, lilij, vrtnic, azalek, alpskih cvetic, fuksi, pelargonij, palm, cvetic vzpenjalik, trajno grmicevje, lepotilno in plodonosno. Krasne novosti, prvovrstne, letos cvetoče, kakor tudi izredno krasni „Rady“. Potrebujete ilovke, posebno dobro učinkuje razno gnojivo. Vse ne navadno ceno! Mraz ne škoduje. Bogato ilustriran cenik v barvah z navodilom o gojitvi. Zastonj J. SUZA, Potstun nad Orl. Češko. G 382 10-1

Prihranite mnogo, ako kupite pri izdelovalcu!

Najboljše, brezhibne in pristno barvne **ostanke**

izbornega kanafasa, oksforda za srajce, flanel, platna, cefira, šotskega blaga, barhenta, višnjeve tkanine, krizeta za suknje, izborno odbrane, da se more vsak ostanek izborno porabiti v gospodinjstvu, razpošilja kričanska trvdka 40 do 45 metrov za 18 kron po povzetju. 220 5-1

Anton Maršik, lastnik ro. ne tka. loce in razpošiljatej
Češka Čermna pri Nachodu, Češko.

2 hiši

se prodasta.
Več se izve v Ljubljani,
Trnovski pristan št. 14.
202 13-1

Ste-li že dobili fonograf zastonj?

Da uvedem povsod svoj izboren najnovejši valjček trdo lte snovi, sem se odločil udariti 2500 fonograf. Zahtevajte proti vposlatvi 10 vin. v znamkah prospekt, in dobiti morete zastonj in carine prosto krasen koncertni fonograf.

I. Sprechmaschinen-Export „Löwin“, Dunaj VI. 210 Mollardgasse 26, vrata 37. 6-1

Hočete-li velezanimivo

knjigo zastonj?

50 000 knjig se razdeli med zdravja potrebne.

Pišite nam takoj in do- pošljemo jo vam. Na raz- polago ima- mo zelo po- učno brošuro, ki se peča v poljudnem je- ziku in ilu- strovanih od- delkih z bist- vom elektro- terapije. Po- učil se bode- te o plodonos- nem učinku elektro- tera- pije za od- vrnitev živ- čne slabo- sti, revma- tizma, po- manjkanja spanja, gla-

vobola, utrujenosti in pomanjkanja ener- žije. Obširen opis elektro-vitalizer-aparata Vas prepriča, da treba dati prednost temu popol- nemu telesnemu aparatu pri zdravljenju raznih pojavov slabih živcev, ker omogoči vporabljanj v domači složnosti galvanični trajni tok, ne da bi motil izvrševanje poklica. Brošura ni ce- nik ali katalog marveč strogo znanstvena razprava dobro znanega zdravnika specialista za elektro-terapijo. Še nikdar se ni v Av- striji občinstvu zastonj razdeljeval tako dragocena knjiga in akoravno zahteva to od nas velike žrtve, se bomo vendar po- trudili, da podamo pomoč in nasvete bol- niku, ki nam bo morda celo življenje hvaležen za to zastonjsko knjigo

Elektro-terapevtska ordinacija Dunaj, I.

Schwangasse št. 1. Mezzanin, odd. I s/1.

Kupon za brezplačno knjigo.

Na 25./II. 1909.

elektroterapevtsko ordinacijo na Dunaju,

I. Schwangasse 1, Mezzanin odd. I s/1.

Prosim pošljite mi knjigo „Eine Ab- handlung über moderne Elektro-Therapie“ gratis in franko pod zaprto karto.

Ime:

Naslov:

H 399

Istotam sprejemajo se dobri in zanesljivi zastopniki.

Izdelane postelje

Iz rdečega posteljnega in-
leta! Prav
dobro na-
polnjeno.
Pernica ali
blazina, 180
cm dolga
116 cm ši-
roka K 10—
K 12—, K 15— in K 18— 2
metra dolga, 140 cm široka
K 14—, K 16—, K 18—, K 21—
Zglavnik 80 cm dolg, in 50 cm
širok K 3—, K 350 in K 4—
90 cm dolg, 70 cm širok K 450
in K 560. Izdelujem tudi po
karkršnikoli drugi meri. 3-delni
modroci iz žime za 1 posteljo
K 27—, boljši K 33—. Pošilja
se posteljno prosto po pov-
zetju od K 10— naprej. Za
menja ali nazaj se vzame proti
povratni pošiljki stroškov. 113
Benedikt Ša. ds-l. Lohes 410
pri Plzinu na Češkem.

Zahtevajte zastoni

In franko mo-
veliki slastovari
cenik z nad 3000
podobni ur, klas-
nice, srebrnine
itd.

Prva tovarna
ur v Brčku
št. 936 (Češko)

Hanns Konrad
c. in kr. dvorni založnik.

Prava švicarska nik. ank.-remou-
ara, sistem Roskopf K 5—, 4
komadi K 14—, Registr. Adler-
Roskopf nik. ank.-rem. ura K 7—
Prava srebrna rem. ura K 840
Nikak rasko! Zamena devoljens
2022 ali denar nasti, 30 ?

vožnja s
H 2927 **Cunard Line**

Bližnji odhod iz domače luke

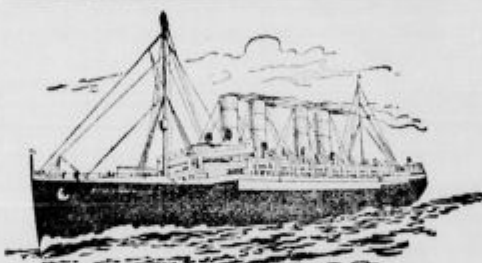
Trsta: Carpathia 4. marca, Slavonia 17. marca 1909
Ultonia 30. marca 1909.

Iz Liverpoola: Lusitania, (najboljši, največji in naj-
lepsi parnik sveta), dne 20. marca, 17. aprila,
8. maja, 29. maja 1909, Mauretania 6. marca,
3. aprila, 24. aprila, 15. maja 1909.

Pojasnila in vožne karte pri **Andrej Odlasek**, Ljub-
ljana, Slomškove ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusovega.

V Ameriko
in Kanado

najzložnejša,
najcenejša in
najvarnejša

Najcenejša in najhitrejša vožnja

v Ameriko

je s cesarskimi brzonarniki

„Kronprinzessin Cäcilia“ 140 26-1
„Kaiser Wilhelm II.“ — „Kronprinz Wilhelm“
„Kaiser Wilhelm der Große“.

Podrobna pojasnila in potrebni pouk da vsakomur

EDVARD TAVČAR, Ljubljana

Kolodvorske ulice št. 35, nasproti stari Tišlerjevi gostilni.

Svoji k svojim!

Semenska trgovina, edina slovenska,
odlikovana in strokovno urejena in
umetno vrtnarstvo je

Alojzija Korsika v Ljubljani.

katera obstoji že 34 let in ima v zalogi
460 vrst najboljših poljskih zelenjadnih
in cvetličnih semen, za katere kakovosti
jamčim. Posebno za to leto sem se pre-
skrbel tako, da morem vsem zahtevam
ustreči. Moja semena so vsa pri dežel-
nem kmetijskem kemičnem preizkuševališ-
ču preizkušena. Tu se tudi izdelujejo
venci in šopki sveži in suhi, kakor
tudi vsi v to stroko spadajoči predmeti.
Cenik za leto 1909 je brezplačno na
razpolago.

Z odličnim spoštovanjem

3299 10—1

Alojzija Korsika.

Zahtevajte povsod cenik!

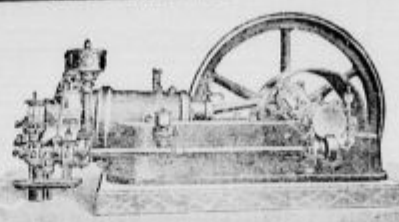
Zahtevajte povsod cenik!

Avstrijska družba za Benz-motorje z o. j.

Pisarna

DUNAJ I., Kärntnerring šte. 14

Pisarna

BENZ- plinovi **motorji**
bencin

od 1 do 30 PS so glede dobave
ceni, ter najcenejši in najzanes-
ljivejši v obratu.

BENZ- plinovi sesalni
motorji, ki se
kurijo z vsakim kurivom.

nad **3200** motornih naprav
dobavljenih

združujejo zmerne nabavne
stroške majhne obratne stroške
ter največjo gotovost v obratu.
Pošiljajo se pod zelo kulantnimi
pogoji.

Specialni prospekti in spričevala o tisočih takih naprav na zahtevo na razpolago.

Edini zastopnik se išče.

Najboljši češki izvezi

Ceneno posteljno perle

1 kg silvega, skuhanelega do-
brega perla 1 K; 1/2 kg boljšega
2 K 40 vimerjev, polbellega 2 K
80 vin., belega 1 K, belega
skuhanelega 5 K 10 vin., 1 kg
izredno finega, snežnobe-
lega, skuhanelega 6 K 40 vin.
in 8 K; 1 kg silvega puha 10 K;
in 7 K; 1 kg belega puha 10 K;
Pri odjem 5 kg se pošlje franco.

1584 25—12
najfiniši prani puh 12 K. — Pri odjem 5 kg se pošlje franco.
Dovršene postelje bogato napolnjene, iz zelo gostega,
jako trpežnega, rdečega, modrega, be-
lega ali rumenega nanking-binga, 1 pernica, 180 cm dolga,
116 cm široka, z 2 blazinama, vsaka 80 cm dolga in 55 cm
široka, napolnjena z jasko lepim, mehkim perlem 16 K, 1
izredno finim polpuhom 10 K, z najfinjšim sivim puhom
24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; blazine
8 K, 5 K 50 v., 4 K. Za neprimerno denar nazaj. Zametna
dopustna. Pošilja proti povzetju od 12 K višje franko S. BENISCH
v Dšenici št. 71 Čechy. — Cenik zastoni in franko.

Fozor, kmetje in fantje! V
moji lekarniški praksi, katero iz-
vijem že 25 let, se mi je pe-
rečilo, časoma iznajti sredstvo
za rast brk in las, proti lupi-
danju las in za odstranitev
prihaja (luskin) na glavi, leži
Kaplor št. 1. Cena (trstova
vasko pošilja): 1 lonček 3 K 60 v-
2 lončka 5 K. Prosim, da vsak
roči samo od mene. Nalogi je
P. Jurilčič, lekarnar v Pakracu
št. 65. Slavonska. Denar se pošlje
naprej ali s poštnim preložen-
jem.

Iz trgovine **J. MODIC** v Novi vasi
pri Rakeku se razpošilja po vseh poštah
jako trpežno, lepo, fino

blago za moške obleke
v različnih barvah, za celo obleko 6-20 m
za K 8-80; ako se pri naročilu 2 kroni
predplačila priloži. 364 5-1

Oskrbnik

dobro izurjen v kmetijstvu, oženjen ali samec, se
sprejme na neki graščini na Dolenjskem. Ponudbe
s zahtevo plače ob prostem stanovanju in kurjavo
pod »zanesljivo« na upravo tega lista. 411 2-1

Vikarini: „Katoliška Vikarini“.

Izborna prilžnost za nakup
za trgovce manufakt. blaga in krošnjarje.
Razpošilja se tudi na zasebnike

40 do 45 m o. tankov K 15—

sortir. v barventu za oblike 18 cm širok, krašni vzorci
modnega cetinja za hišna oblačila, srajce in bluze, iz-
borno obeljeno domače platno, kanafas, za posteljne
prevleke, brisače, kuhinjske brisače. Dolgost ostan-
kov 6—10 metrov, zamenljivo brez napak in vele-prima
kakovost, perline barve. Ako ne ugaša, denar takoj nazaj.
Najmanjše naročilo 1 zavoj za poskušnjo 40—45 metrov
K 15— po povzetju pošilja 448 3-1

tkalnica **R. HORNER**, Nachod, Češko.
Pri večjem naročilu 3 % popusta.

Kje se dobe najboljše poljedelski
stroji, kakor mlatilnice, gepeljni,
čistilnice, preše za sadje i. t. d.?
1703 Edino le pri: 26—9

FR. STUPICA

v Ljubljani, Mar. Terezije cesta
št. 1., Valvazorjev trg št. 6.

In zakaj: zato, ker so dotični stroji: iz
najboljših tovarn sveta, najbolje sestavljeni,
ker se istih proda na tisoče in tisoče ko-
madov in se ravno radi tega, ker se jih iz-
deluje v velikih množinah, dobivajo po
nizkih cenah. Moji stroji so povsod
jako priljubljeni. — Obračajte se na
mojo trdiko pri nakupu stavbenih po-
trebščin, portland-cementa, traverz, že-
lezniških lin in druge različne železnine
in raznega orodja, nagrobnih križev, tehtnic

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dr. Ignacij Žitnik.